

372 13057

๓ 4170

๔.3

การสำรวจสภาพ ปัญหา และความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครู
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

ปริญญานิพนธ์

ของ

สวัสดี วันงูงา

11 ก.ย. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา

กรกฎาคม 2533

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

173525

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำต้นสังกัด และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

(รศ. ชม ภูมิภาค)

..... กรรมการ

(ผศ. ไพโรจน์ เปาใจ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ. ชม ภูมิภาค)

..... กรรมการ

(ผศ. ไพโรจน์ เปาใจ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ. งามา จิยะจันทร์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ. ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่ ..23... เดือน...กรกฎาคม... พ.ศ. 2533

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือและแนะนำอย่างดียิ่ง จาก
รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพโรจน์ เบาใจ และผู้ช่วยศาสตราจารย์
องอาจ จิยะจันทร์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอบพระคุณผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
ครุฑใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และคณะครูโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ องอาจ จิยะจันทร์ อาจารย์ประสาท นันทิเท
อาจารย์สมปอง ภูวรางกูร อาจารย์โสภณ โพธิ์นันทน์ ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณา
ความสอดคล้องและให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอบขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นกำลังใจ
ในการศึกษาครั้งนี้

ขอบพระคุณผู้มีพระคุณท่านอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ ที่ให้ความช่วยเหลือจนทำให้
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

คุณค่าและประโยชน์อันจะพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ
ของคุณแม่กอง วันมูงา และดวงวิญญาณของคุณพ่อลี วันมูงา ตลอดทั้งครูอาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอน
ให้การศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมา

สวัสดิ์ วันมูงา

กรกฎาคม 2533

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	ความหมายของสื่อการสอน	6
	คุณค่าของสื่อการสอน	7
	ประเภทของสื่อการสอน	10
	การผลิตและการใช้สื่อการสอน	12
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอน	19
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	23
	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	23
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	24
	การดำเนินการรวบรวมข้อมูล	26
	การวิเคราะห์ข้อมูล	26
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	28

4	การวิเคราะห์ข้อมูล	29
	กลุ่มตัวอย่าง	29
	ข้อมูลส่วนตัวของครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่	30
	สภาพและปริมาณสื่อการสอน	35
	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิต และการใช้สื่อการสอน	38
	ข้อมูลส่วนตัวของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน	43
	สภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน	48
•	ปัญหาในการผลิตและการใช้สื่อการสอน	52
	ความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการสอน	56
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	61
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	61
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	61
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	62
	อภิปรายผล	68
	ข้อเสนอแนะ	75
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	76
	บรรณานุกรม	77
	ภาคผนวก	83
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	102

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่จำแนกตามเพศ	30
2 จำนวนครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่จำแนกตามอายุ	31
3 จำนวนครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่จำแนกตามระดับการศึกษา	32
4 จำนวนครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่จำแนกตามอายุราชการ	33
5 จำนวนครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่จำแนกตามประสบการณ์ ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาหรือสื่อการสอน	34
6 สภาพและปริมาณสื่อการสอน	35
7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนของครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่	38
8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่	41
9 จำนวนครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอนจำแนกตามเพศ	43
10 จำนวนครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอนจำแนกตามอายุ	44
11 จำนวนครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอนจำแนกตามระดับการศึกษา	45
12 จำนวนครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอนจำแนกตามอายุราชการ	46
13 จำนวนครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอนจำแนกตามประสบการณ์ ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาหรือสื่อการสอน	47
14 สภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน	48
15 สภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน	50
16 ปัญหาในการผลิตสื่อการสอน	52

17	ปัญหาในการใช้สื่อการสอน	54
18	ความต้องการในการผลิตสื่อการสอน	56
19	ความต้องการในการใช้สื่อการสอน	58

ภูมิหลัง

การประถมศึกษาเป็นการศึกษาระดับพื้นฐานที่รัฐมีหน้าที่จัดเป็นบริการให้แก่ประชาชนทุกคน ซึ่งปัจจุบันจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน ให้คงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ ประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถ และสามารถดำรงตนให้เป็นพลเมืองดีในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2521 : 1)

การจัดการศึกษาจะก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพย่อมขึ้นอยู่กับการจัดหลักสูตรเป็นพื้นฐาน และเน้นเป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรประถมศึกษาปัจจุบัน ต้องการให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขตามควรแก่อัตภาพ การเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ศึกษา ค้นคว้า ด้วยตนเอง (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2521 : 30) โดยให้นักเรียนเป็นผู้แสดง ครูจะเป็นผู้กำกับการแสดงให้ดำเนินกิจกรรมให้ถูกต้อง มีความสามารถในการค้นหาความรู้ สรุปและตัดสินใจเองได้ กระบวนการเรียนการสอนจะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ เพราะครูเป็นผู้ใช้หลักสูตรและดำเนินการเรียนการสอน ครูทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ แนวความคิด และหน้าที่อื่นๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการแก่บุคคล (สุภาพ วาดเขียน. 2520 : 2) และครูเป็นผู้ดำเนินการให้กิจกรรมเป็นไปในแนวทางตามแผน

การสอนและคู่มือครูเสนอแนะได้ เด็กเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ มากที่สุด (กองวิจัยการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2523 : 1) ปัจจุบันได้นำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษามาพัฒนาหลักสูตร และการสอน ตามแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 หมวด 5 มาตรฐานของการศึกษาและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ ข้อ 46 ที่ว่า ให้จัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษา ตลอดจนจัดหาวิธีการและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการศึกษาอย่างเหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมกันของคุณภาพของการศึกษา ทั้งที่จัดในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

เทคโนโลยีทางการศึกษาและนวัตกรรมเป็นสิ่งสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและน่าสนใจยิ่งขึ้น เพราะเทคโนโลยีเกี่ยวข้องกับสื่อการสอนทั้งวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 45) ดังนั้นสื่อการสอนจึงเป็นเทคโนโลยีทางการสอนส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้สอนประสบผลสำเร็จในการสอน ทำให้ผู้เรียนพอใจ สนใจ และสนุกสนาน สื่อการสอนจะเป็นสื่อกลางที่จะทำให้บทเรียนที่ซับซ้อนชัดเจนขึ้น (สันทน์ ปัทมาคม. 2520 : 150) การรู้จักวางแผนการสอนโดยใช้สื่อการสอนจึงเป็นเครื่องช่วยจึงเป็นเรื่องสำคัญ (สำเภา วรางกูร. 2518 : 4-6) และสันทน์ ปัทมะทิน กล่าวว่า ผู้สอนจำเป็นต้องพยายามหาช่องทางที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทักษะ สามารถทำอะไรได้จริงๆ ตามความมุ่งหมายโดยเร็วที่สุด และตรึงอยู่ในความทรงจำอย่างถาวร ในการส่งเสริมความรู้และทักษะให้แก่ผู้เรียนนี้ผู้สอนจะสร้างด้วยคำพูดอย่างเดียวย่อมไม่ได้ผลเป็นธรรมดา ผู้สอนจำเป็นจะต้องใช้อุปกรณ์การสอนหรือสื่อการสอนเข้าช่วยประกอบการสอนด้วย (สันทน์ ปัทมะทิน. 2505 : 101)

ดังนั้นเมื่อสื่อการสอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูทุกคนควรจะได้ศึกษาทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ในเรื่องของความรู้เบื้องต้นทั้งหลาย อันเกี่ยวกับการผลิต (Production) การใช้ (Operation) ตลอดจนการซ่อมบำรุง (Maintenance) และควรที่จะได้มีการจัดทำแผนการส่งเสริมการใช้สื่อการสอนให้ปรากฏผล

โดยเร็วเพื่อที่จะอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยตระหนักถึงเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ แต่จากการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ กล่าวคือ กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 53.86 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 62.59 กลุ่มทักษะภาษาไทยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 63.32 และจากการวิเคราะห์ผลการสอบปลายภาคเรียนของนักเรียนทั้งจังหวัดในปีการศึกษา 2528 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มทักษะภาษาไทย อยู่ในระดับต่ำกว่ากลุ่มประสบการณ์อื่นๆ และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายชั้นเรียนพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4,5 และ 6 ได้ระดับผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำลง เมื่อเทียบกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2 และ 3 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. 2529 : 1-2) และจากการวิเคราะห์และศึกษาเอกสาร พบว่า สิ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นั้บรรลุเป้าหมายเท่าที่ต้องการเกิดจากหลายสาเหตุ และสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งคือปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของครู เช่น ครูใช้สื่อการสอนน้อย (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. 2531 : ง) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการจัดส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการสอนให้มากขึ้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามต้องการ แต่การที่จะส่งเสริมการใช้สื่อการสอนได้อย่างตรงจุดนั้นจำเป็นต้องทราบสภาพ ปัญหาและความต้องการขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับสื่อการสอนของครูเสียก่อน ดังนั้นหากได้มีการศึกษาวิเคราะห์เรื่องดังกล่าวอย่างเป็นระบบและมีข้อมูลที่ถูกต้องย่อมอำนวยความสะดวกต่อการวางแผนดำเนินงาน และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งหมายถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดด้วย

ดังนั้นการวิจัยจึงมุ่งศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อการสอนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยเน้นเรื่องการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงงานด้านสื่อการสอนในโรงเรียนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสื่อการสอนในด้าน ปริมาณการผลิตและการใช้ จากครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการ และการแก้ไขปัญหาในด้าน การผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ช่วยให้ทราบถึงสภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับสื่อการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา
2. ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงงานด้านสื่อการสอนในโรงเรียนให้เหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการสอนให้มากขึ้น
3. ช่วยให้ผู้บริหารระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสามารถนำผลที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการพิจารณาวางแผนปรับปรุงงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดให้บรรลุผล

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งเฉพาะครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปีการศึกษา 2532 ซึ่งประกอบด้วยครูใหญ่ หรือ อาจารย์ใหญ่ 117 คน ครูวิชาการโรงเรียน 117 คน ครูปฏิบัติการสอน 117 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 351 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายแบบสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สื่อการสอน หมายถึง สื่อเชิงวัสดุ (Software) สื่อเชิงอุปกรณ์ (Hardware) และสื่อเชิงวิธีการ (Technique) เป็นตัวกลางนำความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้การเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้เป็นอย่างดี
2. ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งได้แก่ ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ ครูฝ่ายวิชาการโรงเรียน และครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
3. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จะเสนอเรื่องต่างๆ ดังนี้ คือ

1. ความหมายของสื่อการสอน
2. คุณค่าของสื่อการสอน
3. ประเภทของสื่อการสอน
4. หลักการผลิต และการใช้สื่อการสอน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอน

ความหมายของสื่อการสอน

ดร. เปรี๊ยะ กุญฑ กล่าวว่่า สื่อการสอน หมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการสอนของครูถึงผู้เรียน และทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้เป็นอย่างดี (เปรี๊ยะ กุญฑ. 2518 : 12)

สื่อการสอน หมายถึง สิ่งที่ใช้ช่วยในการเรียน ซึ่งครู และนักเรียนเป็นผู้ใช้ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2526 : 4)

สื่อการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยในการนำความรู้จากผู้สอน หรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการ (มนตรี แย้มกสิกร.

2526 : 5)

สื่อการสอน คือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นวัสดุต่าง ๆ เครื่องมือ หรือกิจกรรมที่ครูเลือกมา หรือวางแผนให้รวมเข้าในเนื้อหาของหลักสูตรวิชาต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับความต้องการการระดับชั้น สติปัญญา และความสามารถของนักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด (สำเภา วรากร. 2509 : 38)

ฮาส และแพกเกอร์ ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า สื่อการสอน คือเครื่องมือที่ช่วยครูในการถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นจริง ทักษะ ทักษะ ทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ และความซาบซึ้งไปยังผู้เรียน หรือเป็นเครื่องมือประกอบการสอนที่เราสามารถได้ยิน และมองเห็นได้ดีเท่า ๆ กัน (Hass and Packer. 1964 : 11)

บราวน์ เลวิส และ แฮร์เลอร์โรด ได้กล่าวว่า วัตถุใดก็ตามที่นอกเหนือจากตัวหนังสือโดยตรง ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้แล้ว เรียกว่าสื่อการสอนทั้งสิ้น เช่น ของจริง ของล้อแบบหุ่นจำลอง ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ระบบขยายเสียง ภาพกระจก รูปภาพ แผนภาพ แผนที่ แผนภูมิ ฯลฯ วัสดุเหล่านี้ไม่เพียงแต่กระตุ้นประสาทสัมผัส และจับคู่สัมผัสเท่านั้น แต่อาจ มีวิธีการที่กว้างขวางออกไปในการสร้างประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย (Brown, Lewis and Hareleroad. 1964 : 20)

จากความหมายของสื่อการสอนที่มีนักวิชาการ และนักการศึกษาต่าง ๆ ให้ไว้พอสรุปได้ ดังนี้คือ สื่อการสอน หมายถึง สิ่งที่ช่วยในการเรียนการสอนเป็นสื่อกลางที่นำสาร หรือความรู้ไปยังผู้เรียน ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คุณค่าของสื่อการสอน

สื่อการสอนโดยทั่วไปมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อระบบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นตัวช่วยให้การถ่ายทอดความรู้ หรือการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก และ

รวดเร็ว เปรื่อง กุมท (2529 : 4) ได้สรุปคุณค่าของสื่อการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนรู้ได้ปริมาณมากขึ้นในเวลาจำกัด
ต่อผู้เรียน

2. ช่วยให้นักเรียนรู้ได้ปริมาณมากขึ้นในเวลาจำกัด
3. ช่วยให้ผู้เรียนสนใจ และมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการเรียนการสอน
4. ช่วยให้ผู้เรียนประทับใจความรู้ และทำอะไรได้เร็วขึ้น
5. ช่วยส่งเสริมการคิด และการแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน
6. ทำให้เรียนรู้ในสิ่งที่ลำบากได้ง่ายขึ้น กล่าวคือ
 - ทำสิ่งซับซ้อนให้แสดงง่ายขึ้น
 - ทำสิ่งนามธรรมให้เป็นรูปธรรม
 - ทำสิ่งเคลื่อนไหวรวดเร็วให้เป็นช้าลงเพื่อศึกษาได้
 - ทำสิ่งเคลื่อนไหวช้าให้เร็วขึ้น เพื่อศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลง
 - ทำสิ่งใหญ่ย่อให้เล็กลงเพื่อสะดวกแก่การศึกษาได้
 - ทำสิ่งเล็กมาก ๆ ขยายขนาดให้ใหญ่เพื่อศึกษาได้
 - สามารถนำสิ่งที่เกิดในอดีตมาศึกษาได้
 - สามารถนำสิ่งที่อยู่ไกลกลับกลับมาศึกษาได้
7. ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จง่ายขึ้น และสอบได้มากขึ้น
8. ทำให้นักเรียนมีสิ่งกับ (Concept) อย่างเดียวกัน

ชม ภูมิภาค (2513 : 15 - 16) สรุปไว้ว่า

1. โสตทัศนวัสดุจะช่วยลดการตอบ หรือการพูด การท่องจำโดยไม่รู้ความหมาย

ที่แท้จริง

2. เพิ่มความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้น

3. กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากจะค้นคว้าศึกษาต่อไป
4. เพิ่มความสามารถ และพลังในการสื่อความหมายด้วยการพูด และเขียน
5. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสอนการเรียน นักเรียนได้เป็นผู้กระทำไม่ใช่
นั่งรับฟังฝ่ายเดียว

6. สร้างความคิดรวบยอดลึกซึ้ง และชัดเจน
7. ให้นักเรียนรู้จักคิดร่วมกัน วางโครงการงานร่วมกัน
8. ฝึกฝนนิสัยในการทำงานที่ดี
9. ปลุกฝังทัศนคติที่ดี
10. สร้างความซาบซึ้งในความสวยงาม และศิลปะ

เดล (Dale. 1969 : 150 – 156) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนไว้ดังนี้ คือ

1. ให้แรงจูงใจสูงในการเรียนรู้ แรงจูงใจและความต้องการในการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญของการสอนที่มีความหมาย สื่อการสอนสามารถเพิ่มแรงจูงใจให้กับเด็กมาก
2. ยั่วยวนให้นักเรียนแสดงความสามารถต่าง ๆ ที่มีอยู่ การใช้วัสดุทัศนวัสดุอย่างมีระบบ จะช่วยให้เนื้อหาวิชากระจำแจ่ม ยั่วยวนให้นักเรียนอยากเรียน
3. ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน นักเรียนมีความรู้สึกว่าได้ตัวเองได้เข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องด้วยเป็นอย่างมาก เช่น การเอาใจจดจ่อ มีการอภิปรายร่วมกัน จดบันทึกจากการสังเกตด้วยสำนวนของตัวเอง
4. เป็นตัวเสริมแรงให้นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรม รางวัลที่ดีที่สุดก็คือ สิ่ง que ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนจะบรรลุตัวเสริมแรงนี้เมื่อค้นพบวิธีว่า เราจะทำอย่างไรจึงจะดีที่สุด สื่อการสอนใหม่ ๆ 2-3 อย่าง สร้างขึ้นโดยยึดหลักการเสริมแรงนี้

5. ให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวาง สิ่งสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาความคิดรวบยอด (Concept) ก็คือความสามารถในการสรุปรวม ความสามารถในการประยุกต์ ความรู้หนึ่งไปสู่สภาพการณ์ใหม่ แต่นักเรียนจะไม่สามารถเพิ่มพูนความสามารถจนกว่าจะได้พบกับประสบการณ์ใหม่อย่างกว้างขวาง สิ่งเหล่านี้ับว่าชีวิตที่เสถียรทัศนวัตถุช่วยได้
6. มีแบบแผนแน่นอน และช่วยให้นักเรียนคิดต่อไป
7. ปรับปรุงให้วัสดุการสอนอื่น ๆ ได้ผล เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

ประเภทของสื่อการสอน

มีผู้แยกประเภทของสื่อการสอนออกเป็นหลายแบบ สำหรับในทางเทคโนโลยีทางการศึกษา แบ่งประเภทของสื่อการสอนออกเป็น 3 ประเภท คือ (มนตรี แย้มกสิกร. 2526 : 8)

1. สื่อประเภทวัสดุ (Software) หมายถึง สื่อที่มีลักษณะเป็นตัวอุ่ม หรือเก็บความรู้ ซึ่งสามารถแยกออกได้เป็น 2 ลักษณะ

1.1 วัสดุประเภทที่ให้ หรือถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตัวมันเอง ได้แก่ แผนที่ ลูกโลก หุ่นจำลอง รูปภาพ แผนภูมิ แผนสถิติ แผนภาพ ฯลฯ ทั้งนี้ไม่ต้องอาศัยวัสดุอื่นใดเข้าช่วย

1.2 วัสดุประเภทที่ให้ หรือถ่ายทอดความรู้ไม่ได้ด้วยตัวของมันเอง ต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นเข้าช่วย เช่น แผ่นเสียง ม้วนเทป फिल्मต่างๆ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ ฯลฯ

2. สื่อประเภทอุปกรณ์ (Hardware) หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวผ่านที่ทำให้ข้อมูล หรือความรู้ที่อยู่ภายในวัสดุสามารถออกมาใช้ หรือเรียนรู้ได้ ซึ่งได้แก่เครื่องมือทั้งหลาย เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องส่งวิทยุ เครื่องขยายเสียง ไมโครโฟน ลำโพง

3. สื่อประเภทเทคนิค และวิธีการ (Techniques and Methods) หมายถึง สื่อที่มีลักษณะเป็นแนวความคิด หรือรูปแบบขั้นตอนในการดำเนินการซึ่งไม่มีลักษณะเป็นวัสดุ หรืออุปกรณ์ แต่หากขั้นตอน หรือเทคนิควิธีการยุ่งยากซับซ้อน อาจนำวัสดุอุปกรณ์มาช่วยในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็วยิ่งขึ้น สื่อประเภทเทคนิค และวิธีการได้แก่

- วิธีระบบ
- การจัดทัศนศึกษาหรือการศึกษานอกสถานที่
- การจัดการเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้
- การสอนเป็นคณะ
- การสอนแบบจุลภาค
- การสอนแบบเบญจันท์

นอกจากนี้ เอเดการ์ เดล ได้จำแนกสื่อโดยยึดหลัก สื่อที่เป็นรูปธรรมเรียงลำดับไปหาสื่อที่เป็นนามธรรม มีทั้งหมด 10 ขั้น ดังนี้คือ (Dale. 1969 : 107)

1. ประสบการณ์ตรง (Direct Purposeful Experiences) เกิดแก่ผู้เรียนโดยตรง ความเป็นจริง ของจริง
2. ประสบการณ์จำลอง (Contrived Experiences) เช่น สถานการณ์สมมุติ หรือเลียนความเป็นจริง หุ่นจำลอง ตู้อัตรทัศน์ (Diorama) ของตัวอย่าง ลูกโลก
3. ประสบการณ์นาฏการณ์ (Dramatized Experiences) เช่น ละคร การแสดง บทบาทสมมุติ การละเล่น โขน ละครใบ้ หุ่นชีวิต (Pantomines) หุ่นต่าง ๆ หนังสั้น
4. การสาธิต (Demonstrations) การกระทำ หรือแสดงให้ดูเป็นตัวอย่างการ ใช้เครื่องมือประกอบ รวมทั้งการใช้กระดานดำ แผ่นป้ายสาธิต ป้ายแม่เหล็ก
5. การศึกษานอกสถานที่ (Field Trips) เช่น การออกไปศึกษาแหล่งวิทยาการ ในชุมชน หรือที่อยู่นอกห้องเรียน เช่น สภาพทางภูมิศาสตร์ สถาบันทางสังคม ประเพณีวัฒนธรรม

6. นิทรรศการ (Exhibitions) การจัดแสดงวัตถุเป็นหมวดหมู่เพื่อให้ความรู้ และประสบการณ์แก่ผู้มาชม รวมถึงการจัดแสดงป้ายนิเทศ

7. - โทรทัศน์ (Television) เช่น โทรทัศน์การสอน โทรทัศน์การศึกษารายการ ถ่ายทอดสด และใช้เทปโทรทัศน์

- ภาพยนตร์ (Motion Pictures) เช่น ภาพยนตร์การสอน ภาพยนตร์เสริมการสอน

8. ภาพนิ่ง และการบันทึกเสียง (Still Picture and Recording) เช่น รูปภาพ สไลด์ फिल्मตริป ภาพสองมิติ ภาพสามมิติ ภาพโปร่งแสง ภาพทึบแสง แผ่นเสียง วิทยุ

9. ทัศนสัญลักษณ์ (Visual Symbols) แผนภูมิ แผนสถิติ แผนที่ แผนภาพ ภาพโฆษณา ภาพล้อเลียน การ์ตูน เครื่องหมาย สัญลักษณ์ต่างๆ

10. วจนสัญลักษณ์ (Verbal Symbols) เช่น หนังสือ ตำรา จุลสาร วารสาร ปาฐกถา

การผลิต และการใช้สื่อการสอน

สาโรจน์ แฟ่งย้ง (2529 : 17) กล่าวว่าในการผลิตสื่อการสอนเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่จะถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนนั้น จึงอาศัยหลักการจากแนวคิดของทฤษฎีทางจิตวิทยา ดังนี้

1. สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพต้องให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าในการผลิต การใช้ หรือการประเมินผล
2. สื่อการสอนที่ดีต้องสามารถให้ผู้เรียนทราบผลในการเรียนได้ทันที
3. สื่อการสอนที่ดีต้องให้ความรู้แก่ผู้เรียนเป็นขั้นตอนทีละน้อยๆ จากง่ายไปหายาก

4. สื่อการสอนที่ดีต้องเร้าความสนใจของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถตอบสนองได้ทันที
5. สื่อการสอนที่ดีต้องเหมาะกับวุฒิภาวะ และความสามารถของผู้เรียน
6. สื่อการสอนที่ดีต้องให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ในความสำเร็จของตนเอง

สื่อการสอนที่ผลิตสามารถตอบสนองตามหลักการดังกล่าวข้างต้นได้ สื่อนั้นก็ย่อมนำไปใช้

ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

เชียรศรี วิวิธสิริ (2527 : 49 – 50) กล่าวว่าการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการสื่อสารหรือถ่ายทอดความรู้โดยทั่วไปจะดำเนินการตามขั้นตอนหลักต่อไปนี้

1. วางแผนโดยบุคคล หรือกลุ่มก็ได้ มาคิดพิจารณาว่าจะทำอะไร อย่างไร
2. สืบหาข้อมูล หรือสภาพปัญหา ซึ่งจะทำได้มาซึ่งหลักการ ประชญา หรือนโยบาย และรายละเอียดในการทำงานต่อไป
3. วิเคราะห์สภาพ ทำให้ได้มาซึ่งความกระจ่างของข้อมูลที่รวบรวมได้เพื่อนำผลไปใช้ต่อไป
4. พัฒนาหลักสูตร และเนื้อหา จะมีอะไร อย่างไร ต้องให้สอดคล้องตามสภาพที่วิเคราะห์
5. พัฒนาสื่อซึ่งหมายรวมถึง วัสดุ อุปกรณ์ เทคนิควิธีการต่างๆ ทั้งหมดที่จะใช้ช่วยในการถ่ายทอดเนื้อหาไปยังผู้รับสาร
6. ทดลองใช้สื่อเพื่อทดสอบประสิทธิภาพโดยทดลองใช้กับรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
7. ประเมินผลสื่อ โดยพิจารณาตามข้อมูลที่ได้รับการทดลองใช้ ซึ่งอาจได้มาหลายวิธี เช่น ทดสอบ สัมภาษณ์ สังเกตพฤติกรรมของผู้ใช้ และผู้รับสื่อ การประเมิน และติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

8. ปรับปรุงหลังจากที่ได้ทดลอง และประเมินผลการใช้สื่อแล้วให้นำสื่อนี้มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่ยังบกพร่องอยู่

9. นำไปใช้จริง เมื่อทดสอบแก้ไขปรับปรุงสื่อจนมีคุณภาพดีแล้วจึงนำไปเผยแพร่หรือใช้ในงานตามที่วางแผนไว้ได้ต่อไป

ฉลองชัย สุวรรณบุรณ์ (2528 : 189 - 225) กล่าวว่าระบบผลิตสื่อการสอนมีลำดับขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นวางแผนดำเนินงาน (Planning)
2. ขั้นดำเนินการผลิตสื่อ (Media Production Process)
3. ขั้นทดสอบประเมินผล (Developmental Testing)

การดำเนินการใช้สื่ออาจจะแยกเป็นขั้นตอนได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ

1. ขั้นสร้างความพร้อมของนักเรียน โดยให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์การสอนให้นักเรียนเห็นความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องใช้สื่อต่างๆ

2. ขั้นการเสนอสื่อ ครูต้องดำเนินการดังนี้

- ใช้เทคนิคการเสนอสื่อให้เร้าความสนใจ
- ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- ใช้เทคนิคการเสนอสื่อให้ถูกต้องเหมาะสมในการเสนอสื่อ
- ในขณะที่เสนอสื่อครูจะต้องให้นักเรียนได้ดู ได้ฟัง สื่อนั้นนานเพียงพอที่จะ

เข้าใจเนื้อหา หรือส่วนสำคัญต่างๆ

- ในระหว่างการใช้สื่อนั้น ถ้านักเรียนไม่เข้าใจตอนใดครูควรให้นักเรียนได้ดู หรือฟังสื่อนั้นซ้ำอีก

- สังเกตปฏิกิริยาตอบสนองต่อสื่อในด้านความมั่นใจ ความร่วมมือเพื่อจะได้ประเมินผลฉบับสิ้น และแก้ไขได้ทันกาล

- ครูใช้เทคนิคการให้รางวัล หรือเสริมแรง ในการใช้สื่อตลอดเวลาให้นักเรียน
รู้ผลการกระทำตามตัวแบบ หรือแบบฝึกหัดหัดสื่อเสนอ

3. ขั้นสรุป เมื่อจบการเสนอสื่อแล้วต้องมีการอภิปราย สรุปหาคำตอบปัญหาต่าง ๆ ที่ตั้ง
ไว้ในขั้นสร้างความพร้อม

4. กิจกรรมติดตามผล กิจกรรมบางอย่างที่นักเรียนจะต้องกระทำหลังจากที่ได้ดู ฟังสื่อนั้น
เมื่อจบบทเรียนแล้ว เช่น การเขียนรายงานเพิ่มเติม

ชม ภูมิภาค (ม.ป.ป. 27 - 30) ได้กล่าวถึงหลักการต่าง ๆ ที่ครูควรจะต้องยึดถือใน
การใช้สื่อการสอน ดังนี้

1. ครูจะต้องเลือกสื่อที่มีคุณภาพที่ดี โดยยึดจุดมุ่งหมายในการสอนที่เด่นชัดถูกต้อง
และลักษณะเฉพาะของผู้เรียนกลุ่มนั้น ๆ เป็นฐานในการเลือก หลักการนี้เป็นหลักการแห่งการ
เลือก (Principle of Selection)

2. ก่อนที่จะนำเสนอสื่อจะต้องมีการสร้างความพร้อมให้แก่เด็กเรียนอย่างเพียงพอ
เป็นหลักการที่เรียกว่า หลักแห่งความพร้อม (Principle of Readiness)

3. รายละเอียดทั้งหลายอันเกี่ยวกับภาวะความสะอาดทางกายภาพ และภาวะของ
การใช้สื่อต้องนำมาเกี่ยวข้องกัน เพื่อให้ครูสามารถจัดการที่จะให้การใช้วัสดุ และเครื่องมืออย่าง
ปลอดภัย และประหยัดเวลาทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความตั้งใจอย่างดี หลักการนี้เรียกว่าหลักการ
ควบคุม (Principle of Control)

4. ครูจะต้องแนะนำนักเรียนให้รู้จักมีปฏิกริยา และการกระทำที่เหมาะสมต่อการ
ใช้สื่อ นั่น คือ การแนะนำนักเรียนให้เกิดการกระทำสนองตอบที่เหมาะสม เป็นหลักการที่เรียกว่า
หลักแห่งการกระทำ (Principle of Action)

5. ครูจะต้องมีการประเมินผลทั้งในตัวสื่อเอง และเทคนิคการใช้สื่อของครู ตรวจ
ประเมินผลความเหมาะสมของสื่อ และเทคนิคที่ใช้กับสื่อ นั้น หลักการนี้เรียกว่า หลักแห่งการ
ประเมินผล (Principle of Evaluation)

ทศพร ดำรงรัตน์ (2528 : 7 - 8) กล่าวว่า การนำสื่อไปใช้ก็เป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่จะทำให้งานบรรลุเป้าหมายเพื่อเป็นแนวทาง จึงขอแยกเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. เลือกใช้สื่อที่มีคุณภาพดี โดยยึดจุดมุ่งหมายของการสอน มีระดับความยากง่ายเหมาะสม กับระดับความสามารถของผู้เรียน
2. เลือกสื่อมาใช้ให้ตรงกับบทเรียน และขบวนการในการสอน
3. ก่อนใช้สื่อในขบวนการเรียน การสอนทุกครั้ง ครูควรทดลองใช้สื่อนั้นเสียก่อนจนแน่ใจว่า สามารถใช้ได้ถูกต้อง และได้ผลดี จึงนำไปใช้
4. ก่อนจะเสนอสื่อจะต้องมีการสร้างความพร้อมให้นักเรียนอย่างเพียงพอ เพื่อให้ นักเรียนเกิดความพร้อมอย่างจริงจัง
5. ไม่ควรใช้สื่อหลายอย่างเกินความจำเป็น การใช้สื่อเสริมสื่อ(Multi - Media) ที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ถ่ายทอดดีขึ้น
6. ครูจะต้องแนะนำนักเรียนให้รู้จักมีปฏิกริยา และการกระทำที่เหมาะสมต่อการใช้สื่อ เพื่อให้นักเรียนมีการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ และมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน
7. ครูควรรหาโอกาสใช้สื่อการสอนในการฝึกทักษะทางภาษา ทั้งในด้านการเขียน การอ่าน และพูดให้แก่เด็ก
8. หลังจากใช้เสร็จแล้วควรประเมิน ทั้งตัวสื่อ และเทคนิคการใช้สื่อเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

มนตรี แยมกลีกร (2526 : 93) กล่าวว่า การใช้สื่อการสอนอย่างมีระบบนั้นควรจะทำตามขั้นตอน 3 ขั้นตอน ที่สำคัญ คือ

1. ขั้นวางแผน
2. ขั้นดำเนินการใช้สื่อ
3. ขั้นประเมินผล

1. ขั้นวางแผน

ขั้นวางแผนมีภารกิจที่ต้องกระทำคือ

1. วิเคราะห์เนื้อหา และกำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอน ว่าจุดมุ่งหมายเนื้อหาที่จะสอนแก่ผู้เรียน คืออะไร และเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนแล้วผู้เรียนจะต้องแสดงพฤติกรรมอะไรออกมาบ้าง

2. ต้องพิจารณาว่าจะใช้สื่อในขั้นตอนใดของการเรียนการสอน

- ได้รับความสนใจ
- นำเข้าสู่บทเรียน
- ประกอบกับสื่ออื่นในการสอนบทเรียน
- ทบทวนบทเรียน
- สรุปบทเรียน
- ทดสอบความรู้ของนักเรียน

3. วิเคราะห์ตัวผู้เรียน ซึ่งครูผู้สอนควรจะทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน

4 ประการคือ

- ความสามารถทางสติปัญญา
- อัตราการเรียนรู้
- ประสบการณ์เดิม ทักษะ

4. เลือกสื่อ ผู้สอนต้องเลือกสื่อตามคุณสมบัติที่ดีของสื่อแต่ละประเภท

5. ควรพยายามเลือกใช้ในลักษณะสื่อประสม (Multi Media) คือ ใช้สื่อตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป ให้เสริมซึ่งกันและกันจะได้ผลดีกว่าการใช้สื่อเพียงอย่างเดียวหรือใช้สื่อขัดกัน

6. ศึกษาทดลองใช้สื่อนั้นก่อน เพื่อจะได้ทราบขั้นตอน และรายละเอียดของขั้นตอนการทดลองทั้งอาจพบปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ก่อนการนำใช้จริง

7. เตรียมตัวครูให้พร้อม ทั้งความรู้ และทักษะการใช้

8. เตรียมห้องเรียนให้พร้อม เช่น

- เตรียมที่แขวนภาพ ที่ติดภาพ
- จัดโต๊ะ จัดห้อง
- เตรียมอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น จอ สายไฟ เครื่องฉาย ฯลฯ
- พิจารณาด้านแสงสว่าง การระบายอากาศ ที่นั่ง

9. เตรียมสื่อ หรืออุปกรณ์เสริมอื่น ๆ ตามหลักการสื่อประสม

10. เตรียมผู้เรียนให้พร้อม ทั้งในด้านความสนใจ การรู้พื้นฐานการนำเข้าสู่

บทเรียนก่อนใช้สื่อ เตรียมคำถาม เตรียมกิจกรรม หรือผู้เรียนต้องเตรียมสิ่งป้องกันใดบ้าง

2. ขั้นตอนการใช้สื่อ

ขั้นการใช้สื่อสิ่งที่ครูควรปฏิบัติคือ

1. ก่อนใช้ครูควรชี้ให้เห็นจุดสำคัญ หรือควรบอกจุดมุ่งหมายของการใช้

สื่อใน

2. การเสนอเนื้อหาไม่ควรซ้ำ หรือเร็วเกินไป

- การสาธิต ผู้เรียนมองเห็นทั่วถึงหรือไม่
- ประเภทการฉายภาพความสว่างควรเพียงพอ
- บรรยาย หรืออธิบายให้ชัดเจน

3. ควรเสนอสื่อเฉพาะเวลาใช้ เช่น การปิด การบัง การทยอยออก

มาตามขั้นตอนจะทำให้น่าสนใจ

3. ขั้นตอนประเมินผล

ในการประเมินผลการใช้สื่อนั้นสิ่งที่ครูประเมินควรประกอบด้วย 3 ส่วน

คือ

1. การประเมินการวางแผนการใช้สื่อ ว่าสิ่งที่ได้ดำเนินการไปนั้น เป็นไปตามแผนหรือไม่
2. การประเมินกระบวนการใช้สื่อโดยประเมินว่าการใช้สื่อนั้นมีปัญห อะไรหรือไม่ ขัดข้องอย่างไร มีสาเหตุมาจากอะไร มีการเตรียมการป้องกันหรือไม่ ดำเนินการ เป็นไปตามขั้นตอนการใช้สื่อหรือไม่
3. การประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการใช้สื่อ ซึ่งมักจะเกิดขึ้นกับนักเรียน ว่า บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเกณฑ์ที่วางไว้หรือไม่

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนจะกล่าวเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวกับระดับชั้นประถมศึกษา เท่านั้น เพราะจะทำให้ทราบปัญหาได้ตรงเป้าหมายได้ดีกว่า ฉะนั้นงานวิจัยเรื่องแรกนี้เป็นงานวิจัย ของนายธีระศักดิ์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ ได้วิจัยเกี่ยวกับการผลิต และการใช้วัสดุอุปกรณ์ของครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย จังหวัดราชบุรี พบว่า ครูส่วนใหญ่ผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เองส่วน มากเป็นของง่าย ๆ เช่น รูปภาพ บัตรคำ แผนภูมิ ขอบใช้เงินส่วนตัวซื้อหามากกว่าใช้เงินของ โรงเรียน เพราะสะดวก และโรงเรียนไม่ค่อยมีสื่อการสอนให้ยืม

นอกจากนี้ครูส่วนใหญ่ต้องการทราบแหล่งบริการสื่อ และปัญหาที่สำคัญ คือ โรงเรียน ขาดเงินซื้อวัสดุอุปกรณ์

เรื่องการสอนส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอน และเลือกใช้สื่อให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย การอธิบายบรรยายก็ใช้สื่อการสอนประกอบ และใช้สื่อนั้นมาใช้นั้นวัดผลด้วย

ความต้องการของครู ครูต้องการให้โรงเรียนจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ มีผู้คอยแนะนำในการผลิตการใช้ และควรตั้งศูนย์วัสดุทัศนศึกษาขึ้นในโรงเรียน (ธีระศักดิ์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ. 2517 : 70 - 84)

เต็มสิทธิ์ สงค์ทอง (2517 : 95) ได้ศึกษาสถานภาพของบริการโสตทัศนศึกษาใน
โรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย จังหวัดอุทัยธานี ได้ผลดังนี้

1. โรงเรียนส่วนมากมีสื่อการสอนน้อย ใช้งบฯ ใช้
2. ครูยังขาดความรู้ในการผลิต และการใช้สื่อ
3. ครู และครูใหญ่มีความคิดในการที่จะให้มีการพัฒนาโสตทัศนูปกรณ์
4. ครูมีปัญหาลายประการ เช่น ขาดงบประมาณ ขาดความรู้ ขาดผู้สนับสนุน
5. วัสดุท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการผลิตสื่อการสอนได้มีจำนวนน้อยลง

บุญทัศน์ พุนคำ (2517 : 176) ได้วิจัยเกี่ยวกับการผลิต และการใช้โสตทัศนูปกรณ์ของ
ครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่พบว่า

ในด้านการผลิตสื่อการสอน

1. ครูใช้สื่อการสอนของโรงเรียนมากที่สุด
2. ครูได้วัสดุการผลิตจากเงินโรงเรียนซื้อจัดหา
3. วัสดุท้องถิ่นที่มีมากหาง่ายคือไม้ไผ่ ขี้เฒ่า ลูกฟัก
4. ครูต้องการทราบแหล่งผลิตบริการโสตทัศนวัสดุมากขึ้น

ด้านการใช้สื่อการสอน

1. สื่อ ของจริง บัตรคำ ของตัวอย่าง แผนภาพ ภาพชุด แผนที่ ใช้มากที่สุด และรอง
ลงมาตามลำดับ

2. อุปกรณ์ที่โรงเรียนมีมากที่สุด และรองลงมาตามลำดับคือ

2.1 แผนภาพ ภาพชุด แผ่นเสียง

2.2 เครื่องรับวิทยุ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง กล้องจุลทัศน์

3. การใช้สื่อการสอน

3.1 ครูมีความรู้เรื่องโสตทัศนูปกรณ์น้อย

3.2 สื่อบางชนิดใช้ยาก

3.3 ครูขาดความรู้ และประสบการณ์ในการใช้สื่อต่าง ๆ

3.4 สื่อการสอนไม่พอใช้

ประสงค์ พิมล (2529 : 46-47) ได้ศึกษาปัญหาการผลิต และการใช้สื่อการสอน ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้ผลดังนี้

1. ปัญหาการผลิตสื่อการสอน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ ครูมีภาระในการสอนมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ โรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนการผลิต หรือเครื่องมือการผลิตไม่เพียงพอ ขาดผู้แนะนำในการผลิต ครูขาดความรู้ ขาดทักษะ และประสบการณ์ ในการผลิตสื่อ
2. ปัญหาในการใช้สื่อการสอน พบว่าครูไม่มีเวลาเตรียมการใช้สื่อการสอน มีนักเรียนมากเกินไป ไม่เหมาะกับการใช้สื่อ โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อยไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ และหาสื่อที่ตรงจุดมุ่งหมายได้ยาก
3. ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการผลิตสื่อการสอน ข้อเสนออันดับแรกของครูได้แก่ ครูต้องการให้มีผู้ช่วยผลิตสื่อการสอน
4. ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการใช้สื่อการสอน ครูมีความเห็น และข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรมีฝ่ายซ่อมบำรุงสื่อการสอน โดยเฉพาะควรจัดให้มีวารสารสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ด้านข่าวสาร การใช้สื่อ จัดให้มีการแนะนำสื่อ หรือเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ ต้องการให้มีหน่วยบริการ และให้ความสะดวกในการใช้สื่อการสอน

เควิร์ค (Quirk. 1962 : xxvi.311) ได้ศึกษาการใช้วัสดุในโรงเรียนประถมศึกษา ของนิวยอร์กพบปัญหาดังนี้คือ

1. โรงเรียนมีโครงการทางด้านวัสดุทัศนศึกษาไม่ค่อยรัดกุมตอนต้นปีการศึกษา 1962 - 1963

2. โครงการทางโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนไม่ค่อยจะได้รับการสนับสนุนทางการเงินและยังขาดโสตทัศนวัสดุต่าง ๆ อยู่มาก

3. การใช้โสตทัศนวัสดุส่วนมากใช้โสตทัศนวัสดุที่เคยใช้มาก่อน เช่น กระดานดำ บัตรคำ แผ่นที่ ลูกโลก รองลงมาก็เป็นภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป เทปบันทึกเสียง และแผ่นเสียง ส่วนโทรทัศน์ ภาพโปรเจกเตอร์ และเครื่องฉายข้ามศีรษะมีน้อย

บิลชิค (Bilchick. 1970 : 2606 - 2607) ได้ทำการศึกษาการใช้สื่อทางโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐโอไฮโอ ผลทางวิจัยพบว่า สื่อทัศนวัสดุที่โรงเรียนมีอยู่นั้นไม่เพียงพอกับการใช้ประกอบการเรียนการสอน ในโรงเรียนบางแห่งไม่สามารถใช้อุปกรณ์ประเภทเครื่องฉายได้ เพราะสภาพของโรงเรียนไม่เหมาะสม โรงเรียนบางแห่งยังขาดอุปกรณ์ประเภทเครื่องบันทึกเสียง และเครื่องฉายอีกมาก ในขณะที่โรงเรียนบางแห่งมีอุปกรณ์โทรทัศน์วงจรปิดบางแห่งยังสามารถส่งโทรทัศน์ และกระจายเสียงได้เอง

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการผลิต การใช้สื่อการสอนของครูในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่จะมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดงบประมาณในการผลิตจัดหา โรงเรียนมีสื่ออยู่น้อยไม่เพียงพอต่อการใช้ ครูขาดความรู้ในการผลิตการใช้สื่อ ไม่มีครูแนะนำการใช้สื่อ และต้องการมีศูนย์สื่อในโรงเรียนสื่อที่มีมาก และใช้มากที่สุดคือ สื่อประเภทรูปภาพ ฯลฯ

อย่างไรก็ตามปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาการใช้สื่อ เมื่อหลายปีที่ผ่านมาสำหรับในปัจจุบันนี้ สภาพปัญหาอาจเปลี่ยนแปลงไปจึงควรที่จะมีการสำรวจศึกษาปัญหาที่ยังคงมีอยู่ว่ามีปัญหาอะไรจะแก้ไขอย่างไร

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับ ดังนี้

1. ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ ครูฝ่ายวิชาการโรงเรียน ครูปฏิบัติการสอน จากจำนวนโรงเรียน 117 โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 351 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายแบบสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่ม ดังนี้

1. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 17 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ทำการเลือกสุ่มอย่างง่ายมา 25 เปอร์เซ็นต์ ได้ทั้งสิ้น 5 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ คือ

- 1.1 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย มี 7 กลุ่มโรงเรียน
- 1.2 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจตุรพักตรพิมาน มี 6 กลุ่มโรงเรียน
- 1.3 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโพนทอง มี 9 กลุ่มโรงเรียน
- 1.4 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสุวรรณภูมิ มี 9 กลุ่มโรงเรียน
- 1.5 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองร้อยเอ็ด มี 8 กลุ่มโรงเรียน

จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 5 อำเภอ ได้กลุ่มโรงเรียนทั้งสิ้น 39 กลุ่มโรงเรียนเพื่อทำการสุ่มโรงเรียนต่อไป

2. เลือกโรงเรียนด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย โดยสุ่มมากลุ่มละ 3 โรงเรียน ได้โรงเรียนทั้งสิ้น 117 โรงเรียน

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ ครูฝ่ายวิชาการ โรงเรียน และครูปฏิบัติการสอน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปีการศึกษา 2532 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จากโรงเรียนในชั้น 2 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 351 คน ซึ่งแยกได้ดังนี้

3.1 ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ จำนวน 117 คน

3.2 ครูฝ่ายวิชาการโรงเรียน จำนวน 117 คน

3.3 ครูปฏิบัติการสอน จำนวน 117 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ และวิธีสร้างแบบสอบถามของเบสต์ (Best. 1970 : 257) ศึกษาแบบสอบถามจากงานวิจัยของผู้ที่เคยทำมาแล้ว เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม เสร็จแล้วนำแบบสอบถามไปเสนอต่อคณะกรรมการ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ดี ต่อจากนั้นก็นำแบบสอบถามมาคิดโดยวิธี IC

$$IC = R/N$$

เมื่อ IC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามกับลักษณะของพฤติกรรม

R หมายถึง ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การให้คะแนน

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามเป็นตัวแทนของลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม
 - 0 หมายถึง ไม่แน่ว่าแบบสอบถามเป็นตัวแทนของลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม
 - 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามไม่ใช่อะไรเป็นตัวแทนของลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม
- ค่าถ่วงน้ำหนัก IC ตั้งแต่ .5 ขึ้นไปเป็นค่าถ่วงน้ำหนักที่ใช้ได้ ถ้าน้อยกว่า .5 จะต้อง

ปรับปรุงแก้ไข หรือเขียนใหม่ เสร็จแล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out)

กับครูใหญ่ - อาจารย์ใหญ่ จำนวน 10 คน ครูฝ่ายวิชาการโรงเรียน จำนวน 10 คน และ
ครูปฏิบัติการสอนจำนวน 10 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
โดยใช้สูตรหาความเชื่อมั่นของ Cronbach

2. ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ประกอบด้วย
จำนวนแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือก
ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสื่อการสอนในด้าน ประเภท ปริมาณและสภาพของ
สื่อการสอน ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และแบบเติมคำ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิต
และการใช้สื่อการสอน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และตอนปลายเปิด
ให้แสดงความคิดเห็นโดยเสรี

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูฝ่ายวิชาการในโรงเรียน และครูปฏิบัติการ
สอน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ การผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน
ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในด้านการผลิต และการใช้สื่อการสอน
ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าและตอนปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นโดยเสรี

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการในด้านการผลิต และการใช้สื่อการสอน
ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าและตอนปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นโดยเสรี

การดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากโรงเรียนในสังกัดทั้ง 117 แห่ง
2. นำแบบสอบถาม และจดหมายขอความร่วมมือไปติดต่อกับเพื่อขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในการส่งแบบสอบถาม ไปให้โรงเรียน และรวบรวมแบบสอบถามจากโรงเรียน
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และติดตามแบบสอบถามที่ตกค้างด้วยตนเองจนได้แบบสอบถามครบตามจำนวน นำแบบสอบถามที่กรอกแล้วมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามมาแล้วก็ทำการเลือกแบบสอบถาม โดยเลือกเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์เป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามมาแยกตามรายการต่าง ๆ และกรอกลงตาราง
2. วิเคราะห์ความถี่ของรายการต่าง ๆ ใช้วิธีการทางสถิติด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

วิธีกำหนดน้ำหนักคะแนน (Weighting) ดำเนินการดังนี้คือ

มากที่สุด หรือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน
มาก หรือ เห็นด้วย	4	คะแนน
ปานกลาง หรือ ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
น้อย หรือ ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
น้อยที่สุด หรือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

วิธีแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ยดำเนินการดังนี้คือ

คะแนนเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.51 - 5.00	มากที่สุด หรือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.51 - 4.50	มาก หรือ เห็นด้วย
2.51 - 3.50	ปานกลาง หรือ ไม่แน่ใจ
1.51 - 2.50	น้อย หรือ ไม่เห็นด้วย
1.00 - 1.50	น้อยที่สุด หรือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละ (Percentage)

2. หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตร (Ferguson, 1971 : 47)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้สูตร
(Ferguson. 1971 : 62)

$$SD = \sqrt{\frac{N\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง
2. ข้อมูลส่วนตัวของครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่
3. สภาพและปริมาณของสื่อการสอน
4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน
5. ข้อมูลส่วนตัวของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน
6. สภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน
7. ปัญหาในการผลิตและการใช้สื่อการสอน
8. ความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการสอน

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ ครูฝ่ายวิชาการ และครูปฏิบัติการสอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 351 คน โดยแยกเป็นครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ จำนวน 117 คน ครูฝ่ายวิชาการโรงเรียน จำนวน 117 โรงเรียน และครูปฏิบัติการสอน จำนวน 117 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายแบบสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

2. ข้อมูลส่วนตัวของครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่

ตาราง 1 จำนวนครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	117	100
หญิง	-	-
รวม	117	100

จากตาราง 1 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ จำนวนทั้งหมดเป็นเพศชาย ส่วนที่เป็นเพศหญิงปรากฏว่าไม่มี

ตาราง 2 จำนวนครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ จำแนกตามระดับอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 30 ปี	3	2.56
31 - 40 ปี	32	27.35
41 - 50 ปี	57	48.72
51 ปีขึ้นไป	25	21.37
รวม	117	100

จากตาราง 2 แสดงว่าครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ส่วนใหญ่มียุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.72 รองลงมามีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.35 และอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.37 ตามลำดับ ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุดมีอายุไม่เกิน 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.56

ตาราง 3 จำนวนครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	14	11.97
ปริญญาตรี	103	88.03
ปริญญาโท	—	—
ปริญญาเอก	—	—
รวม	117	100

จากตาราง 3 แสดงว่า ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 88.03 รองลงมา มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 11.97 ส่วนระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก ปรากฏว่าไม่มี

ตาราง 4 จำนวนครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ จำแนกตามอายุราชการ

อายุราชการ	จำนวน	ร้อยละ
1 - 5 ปี	-	-
6 - 10 ปี	5	4.27
11 - 15 ปี	20	17.10
16 ปีขึ้นไป	92	78.63
รวม	117	100

จากตาราง 4 แสดงว่าครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ ส่วนใหญ่มีอายุราชการ 16 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 78.63 รองลงมาคืออายุราชการระหว่าง 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.10 และอายุราชการระหว่าง 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.27 ตามลำดับ ส่วนที่มีอายุระหว่าง 1 - 5 ปี ปรากฏว่าไม่มี

ตาราง 5 จำนวนครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ จำแนกตามตามประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาหรือสื่อการสอน

ประสบการณ์	จำนวน	ร้อยละ
เรียนจบสาขานี้โดยตรง	-	-
เคยได้รับการอบรมมา	38	22.89
เคยเรียนมาบางวิชาในสถาบันการศึกษา	99	59.64
เคยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากตำราและเอกสารต่าง ๆ	26	15.66
ไม่เคยศึกษามาเลย	3	1.81

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 5 แสดงว่าครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ส่วนใหญ่เคยเรียนมาบางวิชาในสถาบันการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 59.64 รองลงมาเคยได้รับการอบรมมา คิดเป็นร้อยละ 22.89 มีเป็นส่วนน้อยที่ไม่เคยศึกษามาเลย คิดเป็นร้อยละ 1.81 และครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ที่เรียนจบสาขานี้โดยตรงปรากฏว่าไม่มี

3. สภาพและปริมาณสื่อการสอน

ตาราง 6 สภาพและปริมาณสื่อการสอน

สื่อการสอน	จำนวน โรงเรียน	จำนวน สื่อทั้งหมด	จำนวน สื่อที่ใช้ได้	หน่วยนับ	ใช้ได้ ร้อยละ
<u>ประเภทวัสดุ</u>					
1. รูปภาพ	115	11,598	9,824	แผ่น	84.70
2. แผนภูมิ	106	2,810	2,480	แผ่น	88.26
3. แผนสถิติ	86	890	797	แผ่น	89.55
4. แผนภาพ	100	2,856	2,619	แผ่น	91.70
5. แผนที่	116	1,206	1,140	แผ่น	94.53
6. ลูกโลก	110	185	137	ลูก	74.05
7. ของจริง	72	1,073	959	ชิ้น, อัน	89.38
8. ของจำลอง	83	727	661	ชิ้น, อัน	90.92
9. ของตัวอย่าง	82	1,077	956	ชิ้น, อัน	88.77
10. กระดาษหนัง	101	686	532	แผ่น	77.55
11. แผ่นป้ายสำลี	103	616	496	แผ่น	80.52
12. แผ่นป้ายแม่เหล็ก	19	43	38	แผ่น	88.37
13. ตู้ดนตรีทัศน์	15	32	25	ตู้	78.15
14. กระดาษทราย	53	118	110	อัน	93.22
15. จอฉาย	12	16	15	จอ	93.75
16. ป้ายนิเทศ	107	714	685	แผ่น	95.94

ตาราง 6 (ต่อ)

สื่อการสอน	จำนวน โรงเรียน	จำนวน สื่อทั้งหมด	จำนวน สื่อที่ใช้ได้	หน่วยนับ	ใช้ได้ ร้อยละ
17. แผ่นโปร่งใส	14	367	364	แผ่น	99.18
18. แผ่นสไลด์	19	1,093	1,083	แผ่น	99.09
19. ภาพพลิก	97	722	651	ชุด	90.17
20. เทปคาสเซ็ท	71	674	613	ดิสก์	90.95
21. ม้วนวิดีโอเทป	12	54	44	ม้วน	81.48
<u>ประเภทเครื่องมือ</u>					
1. เครื่องฉายสไลด์	14	17	16	เครื่อง	94.12
2. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	8	8	7	เครื่อง	87.50
3. เครื่องฉายภาพพื้นแสง	1	1	1	เครื่อง	100
4. เครื่องขยายเสียง	87	101	97	เครื่อง	96.04
5. เครื่องบันทึกเสียงหรือวิทยุเทป	90	120	103	เครื่อง	85.83
6. เครื่องรับวิทยุ	106	236	208	เครื่อง	88.14
7. เครื่องรับโทรทัศน์	4	4	4	เครื่อง	100
8. เครื่องเล่นวิดีโอเทป	3	3	3	เครื่อง	100
<u>ประเภทเทคนิคหรือกิจกรรม</u>					
1. ชุดการสอน	69	452	411	ชุด	90.93
2. บทเรียนโปรแกรม	10	54	52	เรื่อง	96.30
3. ชุดแสดงการสาธิต	42	151	132	ชุด	88.74
4. ชุดทดลอง	66	312	268	ชุด	85.90

ตาราง 6 (ต่อ)

สื่อการสอน	จำนวน โรงเรียน	จำนวน สื่อทั้งหมด	จำนวน สื่อที่ใช้ได้	หน่วยนับ	ใช้ได้ ร้อยละ
5. ชุดแสดงนิทรรศการ	18	83	76	ชุด	91.57
6. ชุดการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป	48	169	148	ชุด	87.57
7. เครื่องช่วยสอน	9	56	50	เครื่อง	89.29
8. ชุดสไลด์สำเร็จรูป	18	194	194	ชุด	100

จากตาราง 6 สื่อการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียนเรียงลำดับตามจำนวนโรงเรียนจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ประเภทวัสดุ ได้แก่ แผนที่ (1,206 แผ่น ใช้ได้ร้อยละ 94.53) มีจำนวน 116 โรงเรียน รองลงมาได้แก่ รูปภาพ (11,598 แผ่น ใช้ได้ร้อยละ 84.70) มีจำนวน 115 โรงเรียน และลูกโลก (185 ลูก ใช้ได้ร้อยละ 74.05) มีจำนวน 110 โรงเรียนตามลำดับ ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุดได้แก่ จอฉาย (16 จอ ใช้ได้ร้อยละ 93.75) และม้วนวิดีโอเทป (54 ม้วน ใช้ได้ร้อยละ 81.48) มีจำนวน 12 โรงเรียน

ประเภทเครื่องมือได้แก่ เครื่องรับวิทยุ (236 เครื่อง ใช้ได้ร้อยละ 88.14) มีจำนวน 106 โรงเรียน รองลงมาได้แก่ เครื่องบันทึกเสียงหรือวิทยุเทป (120 เครื่อง ใช้ได้ร้อยละ 85.83) มีจำนวน 90 โรงเรียน และเครื่องขยายเสียง (101 เครื่อง ใช้ได้ร้อยละ 96.04) มีจำนวน 87 โรงเรียน ตามลำดับ ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุดได้แก่ เครื่องฉายภาพทึบแสง (1 เครื่อง ใช้ได้ร้อยละ 100) มีจำนวน 1 โรงเรียน

ประเภทเทคนิคหรือกิจกรรมได้แก่ ชุดการสอน (452 ชุด ใช้ได้ร้อยละ 90.93) มีจำนวน 69 โรงเรียน รองลงมาได้แก่ ชุดทดลอง (312 ชุด ใช้ได้ร้อยละ 85.90) มีจำนวน

66 โรงเรียน และชุดการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป (169 ชุด ๑ชุด ๑ใช้ได้ร้อยละ 87.57) มีจำนวน 48 โรงเรียน ตามลำดับ ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ เครื่องช่วยสอน (56 เครื่อง ๑ใช้ได้ร้อยละ 89.29) มีจำนวน 9 โรงเรียน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน

ตาราง 7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนของครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตสื่อ	N	$\bar{X}$	SD
1. ควรจัดให้มีศูนย์ผลิตสื่อการสอนในโรงเรียน	117	4.46	1.01
2. ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการสอนให้เพียงพอ	117	4.59	0.92
3. ควรมีผู้ชำนาญด้านสื่อการสอนเพื่อให้ความช่วยเหลือแนะนำครูในการผลิตสื่อ	117	4.53	0.94
4. โรงเรียนควรมีผู้ช่วยหรือฝ่ายผลิตสื่อการสอน	117	4.48	0.88
5. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการผลิตสื่อที่จำเป็น	117	4.54	0.96
6. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการผลิตสื่อทั่วไป	117	4.37	0.96
7. ควรจัดพิมพ์เอกสารเกี่ยวกับการผลิตสื่อออกเผยแพร่แก่ครู	117	4.28	0.96
8. ควรมีการวางแผนหรือโครงการในการผลิตสื่อให้พร้อมตั้งแต่ก่อนเปิดภาคเรียนต้น ในปีการศึกษานั้น ๆ	117	4.41	0.97
9. ควรมีการประเมินผลการผลิตสื่อการสอนของครูทุกภาคเรียน	117	4.31	0.94

ตาราง 7 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตสื่อ	N	$\bar{X}$	SD
10. ควรให้ครูเตรียมการสอนโดยเน้นการจัดหาหรือผลิตสื่อ ความคู่ไปกับการบันทึกการสอน	117	4.20	0.96
11. ควรจัดหาวัสดุและเครื่องมือในการผลิตสื่อให้เพียงพอ	117	4.48	0.93
รวม		4.42	0.95

จากตาราง 7 แสดงว่าครูหรืออาจารย์ใหญ่ เห็นว่าควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการสอนให้เพียงพอ มากที่สุด รองลงมาคือ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการผลิตสื่อที่จำเป็น และควรมีผู้ชำนาญด้านสื่อการสอนเพื่อให้ความช่วยเหลือแนะนำครูในการผลิตสื่อการสอนตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นโดยรวมแล้ว พบว่า ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ มีความเห็นด้วยทุกข้อ ($\bar{X} = 4.42$)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน

1. ควรมีวิพากษ์ที่มีความชำนาญในการผลิตสื่อออกแนะนำช่วยเหลือโรงเรียนทุกสังกัดหรือทุกเดือนตามความเหมาะสม
2. ควรจัดทำสื่อต้นแบบให้มาก ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างในการผลิตสื่อการสอนระดับโรงเรียน
3. ควรจัดสรรงบประมาณให้ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตสื่อที่จำเป็นตามต้องการ

4. สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติควรบรรจุผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญด้านสื่อการสอน หรือผู้ทำงานด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ให้ครบทุกโรงเรียน
5. ควรมอบอำนาจให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ควบคุมและจัดซื้อวัสดุเกี่ยวกับการผลิตสื่อ การสอนอย่างใกล้ชิด
6. ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และติดตามตรวจสอบการใช้อย่างจริงจัง
7. ควรเพิ่มครูให้มีฝ่ายสนับสนุนการสอน เพื่อจะได้ช่วยผลิตสื่อการสอน
8. ควรผลิตสื่อที่มีความคงทน ใช้งานได้นาน ๆ ไม่ชำรุดหรือแตกหักง่าย
9. ควรจัดฝึกอบรมการผลิตสื่อในแต่ละหมวดวิชาหรือในแต่ละหน่วยการสอน
10. ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการผลิตสื่อ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง พร้อมทั้งจัดงบประมาณให้ด้วย
11. ควรวางแผนหรือกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการผลิตสื่อ โดยจัดงบประมาณให้เป็นภาคเรียน

ตาราง 8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อ	N	$\bar{X}$	SD
1. ควรจัดให้มีศูนย์บริการสื่อการสอนในโรงเรียน	117	4.46	1.01
2. ควรจัดให้มีห้องหรือสถานที่สำหรับการใช้สื่อโดยเฉพาะ	117	4.47	1.02
3. ควรจัดหาสื่อการสอนให้เพียงพอกับความต้องการของครู	117	4.51	1.01
4. ควรมีการวางแผนการใช้สื่อการสอนระยะยาวเพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	117	4.44	0.91
5. ควรมีการวางแผนการใช้สื่อการสอนระยะสั้น โดยกำหนดขั้นตอนดำเนินงานและทรัพยากรที่ต้องใช้อย่างละเอียด	117	4.35	0.87
6. ควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการสอนในโรงเรียนเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือครูในการใช้สื่อการสอน	117	4.39	0.91
7. ควรมีการจัดฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการใช้สื่อที่จำเป็น	117	4.34	0.98
8. ควรมีการจัดฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการใช้สื่อทั่วไป	117	4.30	1.00
9. ควรจัดให้มีวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ข่าวสารด้านสื่อการสอนหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครูอยู่เสมอ	117	4.35	1.01
10. ควรมีการสรุปและประเมินผลการใช้สื่อการสอนของครูทุกภาคเรียน	117	4.34	0.95
11. โรงเรียนควรมีฝ่ายซ่อมบำรุงสื่อการสอน	117	4.30	1.05
รวม		4.39	0.98

จากตาราง 8 แสดงว่า ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ มีความเห็นว่าควรจัดหาสื่อการสอนให้เพียงพอกับความต้องการของครู มากที่สุด รองลงมา มีความเห็นว่า ควรจัดให้มีศูนย์บริการสื่อการสอนในโรงเรียน และควรจัดให้มีห้องหรือสถานที่สำหรับการใช้สื่อการสอนโดยเฉพาะ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นโดยส่วนรวมแล้วพบว่า ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่มีความเห็นด้วยทุกข้อ ($\bar{X} = 4.39$)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ให้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

1. ควรจัดหาสื่อหรือเตรียมทุกขั้นตอนเพื่อที่จะใช้ได้สะดวก สอดคล้องกับบทเรียนและเหมาะสมกับผู้เรียนด้วย

2. ควรมีครูประจำศูนย์สื่อในโรงเรียน เพื่อควบคุม กำกับ และติดตามการใช้สื่อ

✓ 3. ควรจัดอบรมการใช้สื่อเพราะครูส่วนมากไม่รู้จักริธีใช้สื่อ

4. ควรอบรมวิธีการการใช้สื่อการเรียนการสอนทุกปีการศึกษา ทุกชั้นเรียนและทุก ๆ คนด้วย

5. ควรจัดให้มีการประเมินการใช้สื่อ กำกับ ติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ และมีตารางเปรียบเทียบการใช้สื่อของบุคคลากรให้ชัดเจน

6. หน่วยเหนือควรมีมาตรการ หรือมีสิ่งเร้ามากระตุ้นให้ครูใช้สื่อมากกว่าที่เป็นอยู่ ไม่ใช่ว่าปล่อยให้สื่ออยู่ในตู้

7. เพื่อความสะดวกในการใช้สื่อควรจัดเป็นชุดการสอน

8. ควรมีการเก็บรักษาสื่ออย่างเป็นระบบและปลูกฝังนิสัยการใช้สื่อสำหรับครูให้ได้ผล

9. ควรมีการประเมินการใช้สื่อการสอน ทั้งนี้เพื่อการปรับปรุง

10. ควรมีฝ่ายบริการสื่อการสอนเพื่อให้ถึงตัวผู้สอน

11. ต้องการให้มีสื่อที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้พอเพียงทุกโรงเรียน พร้อมทั้งอบรมหรือแนะนำวิธีใช้ให้ด้วย

5. ข้อมูลส่วนตัวของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน

ตาราง 9 จำนวนครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอนจำแนกตามเพศ

เพศ	ครูฝ่ายวิชาการ		ครูปฏิบัติการสอน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	65	55.56	57	48.72
หญิง	52	44.44	60	51.28
รวม	117	100	117	100

จากตาราง 9 เมื่อพิจารณาลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ แสดงว่า ครูฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ครูวิชาการส่วนน้อยเป็นเพศหญิง

ครูปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และครูปฏิบัติการสอนส่วนน้อยเป็นเพศชาย

ตาราง 10 จำนวนครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอนจำแนกตามอายุ

อายุ	ครูฝ่ายวิชาการ		ครูปฏิบัติการสอน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 30 ปี	27	23.08	34	29.06
31 - 40 ปี	71	60.68	65	55.55
41 - 50 ปี	19	16.24	16	13.68
51 ปีขึ้นไป	-	-	2	1.71
รวม	117	100	117	100

จากตาราง 10 เมื่อพิจารณาลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุของครูฝ่ายวิชาการ และครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่มียุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.68 มากที่สุด รองลงมาคืออายุไม่เกิน 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.08 และมีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.24 ตามลำดับ ส่วนครูฝ่ายวิชาการที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ปรากฏว่าไม่มี

ครูปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่มียุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.55 รองลงมาคืออายุไม่เกิน 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.06 และมีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.68 ตามลำดับ ส่วนที่มีน้อยที่สุดคืออายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.71

ตาราง 11 จำนวนครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอนจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ครูฝ่ายวิชาการ		ครูปฏิบัติการสอน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	19	16.24	36	30.77
ปริญญาตรี	98	83.76	81	69.23
ปริญญาโท	-	-	-	-
ปริญญาเอก	-	-	-	-
รวม	117	100	117	100

จากตาราง 11 เมื่อพิจารณาลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา ของครูฝ่ายวิชาการ และครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 83.76 รองลงมา มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 16.24 ส่วนที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก ปรากฏว่าไม่มี

ครูฝ่ายปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่ มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 69.23 รองลงมาจบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 30.77 ส่วนที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก ปรากฏว่าไม่มี

ตาราง 12 จำนวนครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอนจำแนกตามอายุราชการ

อายุราชการ	ครูฝ่ายวิชาการ		ครูปฏิบัติการสอน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 - 5 ปี	3	2.56	6	5.13
6 - 10 ปี	47	40.17	48	40.03
11 - 15 ปี	47	40.17	39	33.33
16 ปีขึ้นไป	20	17.10	24	20.51
รวม	117	100	117	100

จากตาราง 12 เมื่อพิจารณาลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุราชการ ของครูฝ่ายวิชาการ และครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่อายุราชการระหว่าง 6 - 10 ปี และ 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.17 เท่ากัน รองลงมามีอายุราชการ 16 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.10 ส่วนที่มีน้อยที่สุดมีอายุราชการระหว่าง 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.56

ครูปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่อายุราชการระหว่าง 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.03 รองลงมามีอายุราชการระหว่าง 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 และอายุราชการ 16 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.15 ตามลำดับ ส่วนที่มีน้อยที่สุดมีอายุราชการระหว่าง 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.13

ตาราง 13 จำนวนครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอนจำแนกตามประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาหรือสื่อการสอน

ประสบการณ์	ครูฝ่ายวิชาการ		ครูปฏิบัติการสอน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เรียนจบสาขานี้โดยตรง	9	5	7	4.96
เคยได้รับการอบรมมา	53	29.44	30	21.28
เคยเรียนมาบางวิชาในสถาบันการศึกษา	85	47.22	81	57.45
เคยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากตำราและเอกสารต่าง ๆ	32	17.78	21	14.89
ไม่เคยศึกษามาเลย	1	0.56	2	1.42

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 13 เมื่อพิจารณาลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา หรือสื่อการสอน ของครูฝ่ายวิชาการ และครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่เคยเรียนมาบางวิชาในสถาบันการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 47.22 รองลงมาเคยได้รับการอบรมมา คิดเป็นร้อยละ 29.44 และเคยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากตำราและเอกสารต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 17.78 ตามลำดับ และที่มีน้อยที่สุด ไม่เคยศึกษามาเลย คิดเป็นร้อยละ 0.56

ครูปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่เคยเรียนมาทางวิชาในสถาบันการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 57.45 รองลงมาเคยได้รับการอบรมมา คิดเป็นร้อยละ 21.28 และเคยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากตำรา และเอกสารต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 14.89 ส่วนที่มีน้อยที่สุดไม่เคยศึกษามาเลย คิดเป็นร้อยละ 1.42

6. สภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน

ตาราง 14 สภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน

สภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน	ครูฝ่ายวิชาการ		ครูปฏิบัติการสอน	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. ผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง	3.26	0.75	3.08	0.84
2. ผลิตสื่อการสอนร่วมกับเพื่อนครู	3.19	0.79	3.04	0.92
3. ช่วยกันผลิตสื่อการสอนร่วมกับนักเรียน	3.18	1.01	3.21	0.92
4. ใช้เงินส่วนตัวซื้อวัสดุมาผลิตสื่อ	3.21	0.96	3.06	0.98
5. ใช้วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสื่อการสอน	3.61	0.95	3.56	0.93
6. ใช้วัสดุที่ทางโรงเรียนจัดหา มาผลิตสื่อ	3.68	0.89	3.61	0.81
7. วางแผนการผลิตสื่อไว้ล่วงหน้า	3.41	0.88	3.27	0.97
8. ผลิตสื่อการสอนในเวลาราชการ	2.69	1.11	2.72	1.02

ตาราง 14 (ต่อ)

สภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน	ครูฝ่ายวิชาการ		ครูปฏิบัติการสอน	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
9. ผลิตสื่อการสอนนอกเวลาราชการ	3.44	1.00	3.19	1.09
10. ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสื่อการสอน	2.78	0.99	2.65	1.07
รวม	3.25	0.93	3.24	0.96

จากตาราง 14 เมื่อพิจารณาสภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ใช้วัสดุที่ทางโรงเรียนจัดหาผลิตสื่อ รองลงมา ได้แก่ ใช้วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสื่อการสอน และผลิตสื่อการสอนนอกเวลาราชการ ตามลำดับ ส่วนที่ปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ผลิตสื่อการสอนในเวลาราชการ และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ปรากฏว่า ปฏิบัติเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$)

ครูปฏิบัติการสอนปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ใช้วัสดุที่ทางโรงเรียนจัดหาผลิตสื่อการสอน รองลงมา ได้แก่ ใช้วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นมาผลิตสื่อการสอน และวางแผนการผลิตสื่อไว้ล่วงหน้า ตามลำดับ ส่วนที่ปฏิบัติน้อยที่สุดได้แก่ ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสื่อการสอน และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ปรากฏว่า ปฏิบัติเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$)

ตาราง 15 สภาพการณ์ปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

สภาพการณ์ปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน	ครูฝ่ายวิชาการ		ครูปฏิบัติการสอน	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. ใช้สื่อการสอนที่ผลิตขึ้นเอง	3.56	1.03	3.48	1.01
2. ใช้สื่อการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียน	3.69	1.43	3.67	0.92
3. ใช้สื่อการสอนที่ยืมมาจากแหล่งบริการอื่น	3.12	0.91	3.03	0.93
4. ใช้สื่อการสอนในการนำเข้าสู่บทเรียน	3.50	0.85	3.36	0.87
5. ใช้สื่อการสอนในการอธิบายเนื้อหาบทเรียน	3.62	0.96	3.46	0.83
6. ใช้สื่อการสอนในการสรุปบทเรียน	3.43	0.81	3.21	0.87
7. ทดลองการใช้สื่อการสอนก่อนนำไปสอนจริง	3.38	0.96	3.32	0.95
8. นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน	3.77	0.89	3.60	0.98
9. จัดกิจกรรมขึ้นภายหลังการใช้สื่อการสอน เช่นการอภิปราย การทำรายงาน เป็นต้น	3.47	0.98	3.31	0.96
10. ตัดสินใจเลือกใช้สื่อการสอนด้วยตนเอง	4.03	0.91	3.86	0.96
11. ได้รับคำแนะนำในการเลือกใช้สื่อการสอน	3.03	0.94	2.85	1.01
รวม	3.51	0.97	3.38	0.94

จากตาราง 15 เพื่อพิจารณาสภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน มากที่สุดได้แก่ ตัดสินใจเลือกใช้สื่อการสอนด้วยตนเอง รองลงมาได้แก่ นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน และใช้สื่อการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียน ตามลำดับ ส่วนที่ปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ได้รับคำแนะนำในการเลือกใช้สื่อการสอน และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ปรากฏว่าปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$)

ครูปฏิบัติการสอนปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สื่อ มากที่สุดได้แก่ ตัดสินใจเลือกใช้สื่อการสอนด้วยตนเอง รองลงมาได้แก่ ใช้สื่อการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียน และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน ตามลำดับ ส่วนที่ปฏิบัติน้อยที่สุดได้แก่ ได้รับคำแนะนำในการเลือกใช้สื่อการสอน และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ปรากฏว่า ปฏิบัติเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$)

7. ปัญหาในการผลิตและการใช้สื่อการสอน

ตาราง 16 ปัญหาในการผลิตสื่อการสอน

ปัญหาในการผลิตสื่อการสอน	ครูฝ่ายวิชาการ		ครูปฏิบัติการสอน	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. โรงเรียนมีงบประมาณน้อยไม่เพียงพอในการจัดซื้อวัสดุมาผลิตสื่อการสอน	3.70	1.06	3.73	1.15
2. ขาดผู้แนะนำและให้ความรู้ในการผลิตสื่อการสอน	3.62	0.90	3.50	1.14
3. ท่านมีภาระในการสอนมากทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการสอน	3.91	1.03	3.68	1.02
4. ขาดความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน	2.79	1.11	2.45	1.33
5. มีความลำบากในการหาวัสดุมาผลิตสื่อการสอน	3.13	0.90	3.28	1.11
6. อุปกรณ์หรือเครื่องมือในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ	3.60	1.03	3.62	1.14
7. ขาดสถานที่ที่เหมาะสมในการผลิตสื่อ	2.59	1.30	2.71	1.18
8. ขาดทักษะและประสบการณ์ในการผลิตสื่อการสอน	3.21	1.14	3.32	1.14
9. ไม่สนใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพสื่อที่ผลิตขึ้น	2.70	1.01	2.85	1.04

ตาราง 16 (ต่อ)

ปัญหาในการผลิตสื่อการสอน	ครูฝ่ายวิชาการ		ครูปฏิบัติการสอน	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
10. ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร	2.03	0.86	2.12	1.10
11. ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ)	–	–	–	–
รวม	3.10	1.03	3.13	1.14

จากตาราง 16 เมื่อพิจารณาปัญหาในการผลิตสื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการมีปัญหามากที่สุด ได้แก่ มีภาระในการสอนมากทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการสอน รองลงมาได้แก่ โรงเรียนมีงบประมาณน้อยไม่เพียงพอในการจัดซื้อวัสดุมาผลิตสื่อการสอน และขาดผู้แนะนำและให้ความรู้ในการผลิตสื่อการสอน ตามลำดับ ส่วนที่มีปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ปรากฏว่า มีปัญหาเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$)

ครูปฏิบัติการสอนมีปัญหามากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนมีงบประมาณน้อยไม่เพียงพอในการจัดซื้อวัสดุมาผลิตสื่อการสอน รองลงมาได้แก่ มีภาระในการสอนมากทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการสอน และอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ ตามลำดับ ส่วนที่มีปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ปรากฏว่า มีปัญหาเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$)

ตาราง 17 ปัญหาในการใช้สื่อการสอน

ปัญหาในการใช้สื่อการสอน	ครูฝ่ายวิชาการ		ครูปฏิบัติการสอน	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อยไม่เพียงพอต่อการ การใช้	3.44	1.09	3.26	1.11
2. ขาดผู้แนะนำในการใช้สื่อการสอน	3.05	1.12	2.94	1.15
3. วัสดุที่ตรงกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่ จะสอนได้ยาก	3.27	1.10	3.17	1.05
4. ไม่มีเวลาในการเตรียมการใช้สื่อการสอน	2.85	1.01	3.03	1.09
5. ขาดทักษะและประสบการณ์ในการใช้สื่อ การสอน	2.66	1.24	2.80	0.98
6. กลัวว่าสื่อการสอนจะชำรุดเสียหาย	1.96	0.20	2.30	1.06
7. สภาพของสถานที่ไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อ	2.15	1.07	2.25	1.05
8. ตัดสินใจเลือกใช้สื่อการสอนไม่ได้	1.94	0.85	1.98	0.99
9. เกิดความยุ่งยากในการค้นหาสื่อที่มีอยู่	2.25	1.04	2.51	1.23
10. เกิดความยุ่งยากและเสียเวลาในการ เคลื่อนย้ายสื่อ	2.27	1.10	2.36	1.20
11. ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ)	-	-	-	-
รวม	2.58	1.08	2.66	1.09

จากตาราง 17 เมื่อพิจารณาปัญหาในการใช้สื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการมีปัญหามากเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อยไม่เพียงพอต่อการใช้ รองลงมาได้แก่ หาสื่อที่ตรงกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่จะสอนได้ยาก และขาดผู้แนะนำในการใช้สื่อการสอน ส่วนที่มีปัญหาน้อยที่สุดได้แก่ ตัดสินใจเลือกใช้สื่อการสอนไม่ได้ และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ปรากฏว่า มีปัญหาเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.58$)

ครูปฏิบัติการสอนมีปัญหามากที่สุดได้แก่ โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อยไม่เพียงพอต่อการใช้ รองลงมาได้แก่ หาสื่อที่ตรงกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่จะสอนได้ยาก และไม่มีเวลาในการเตรียมการใช้สื่อการสอน ตามลำดับ ส่วนที่มีปัญหาน้อยที่สุดได้แก่ ตัดสินใจเลือกใช้สื่อการสอนไม่ได้ และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ปรากฏว่า มีปัญหาเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$)

8. ความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการสอน

ตาราง 18 ความต้องการในการผลิตสื่อการสอน

ความต้องการในการผลิตสื่อการสอน	ครูฝ่ายวิชาการ		ครูปฏิบัติการสอน	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. ควรจัดให้มีศูนย์ผลิตสื่อการสอนในโรงเรียน	4.55	0.70	4.58	0.70
2. ต้องการหนังสือคู่มือในการผลิตสื่อการสอน	4.48	0.77	4.54	0.71
3. ต้องการเครื่องมือในการผลิตสื่อ เช่น คัตเตอร์ กรรไกร ฯลฯ อย่างเพียงพอ	4.15	1.12	4.29	0.87
4. ต้องการวัสดุสิ้นเปลือง เช่น กระดาษ สี ฯลฯ ให้เพียงพอความต้องการ	4.36	0.95	3.72	0.81
5. จัดให้มีสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับผลิตสื่อการสอน	3.84	1.04	4.01	1.01
6. จัดพิมพ์เอกสารเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน ออกเผยแพร่แก่ครู	4.34	0.84	4.34	0.79
7. ต้องการให้มีผู้ช่วยผลิตสื่อหรือฝ่ายผลิตสื่อ การสอน	4.43	0.78	4.44	0.82
8. ต้องการให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิต สื่อการสอนที่จำเป็น	4.40	0.74	4.43	0.78
9. ต้องการให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิต สื่อการสอนทั่วไป	3.38	0.73	4.40	0.83
10. ควรจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการสอน ให้เพียงพอ	4.16	0.67	4.63	0.69

ตาราง 18 (ต่อ)

ความต้องการในการผลิตสื่อการสอน	ครูฝ่ายวิชาการ		ครูปฏิบัติการสอน	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
11. ต้องการความรู้ในการผลิตสื่อการสอนจาก วัสดุราคาเยาและวัสดุในท้องถิ่น	4.50	0.74	4.42	0.84
12. ความต้องการอื่น ๆ (โปรดระบุ)	—	—	—	—
รวม	4.28	0.83	4.35	0.81

จากตาราง 18 เมื่อพิจารณาความต้องการในการผลิตสื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการ และครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการมีความต้องการมากที่สุดได้แก่ ควรจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนให้เพียงพอ รองลงมาได้แก่ ควรจัดให้มีศูนย์ผลิตสื่อการสอนในโรงเรียน และต้องการความรู้ในการผลิตสื่อการสอนจากวัสดุราคาเยา และวัสดุในท้องถิ่น ตามลำดับ ส่วนที่ต้องการน้อยที่สุดได้แก่ ต้องการให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อทั่วไป และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ปรากฏว่ามีความต้องการในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$)

ครูปฏิบัติการสอนมีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ควรจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนให้เพียงพอ รองลงมาได้แก่ ควรจัดให้มีศูนย์ผลิตสื่อการสอนในโรงเรียน และต้องการหนังสือคู่มือในการผลิตสื่อการสอน ตามลำดับ ส่วนที่ต้องการน้อยที่สุดได้แก่ วัสดุสิ้นเปลืองเช่น กระดาษ สี ฯลฯ และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ปรากฏว่า มีความต้องการเจือยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$)

ตาราง 19 ความต้องการในการใช้สื่อการสอน

ความต้องการในการใช้สื่อการสอน	ครูฝ่ายวิชาการ		ครูปฏิบัติการสอน	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. จัดให้มีศูนย์บริการสื่อการสอนในโรงเรียน	4.40	0.87	4.15	0.75
2. โรงเรียนควรมีสื่อการสอนที่จำเป็นอย่างเพียงพอ	4.56	0.71	4.62	0.69
3. ต้องการให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนที่จำเป็น	4.36	0.73	4.43	0.72
4. ต้องการให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนทั่วไป	4.34	0.66	4.38	0.77
5. ต้องการสถานที่โดยเฉพาะสำหรับการใช้สื่อ	3.90	1.00	4.03	0.98
6. ต้องการผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน	4.10	0.89	4.15	0.92
7. ผู้บริหารควรสนับสนุนและส่งเสริมการใช้สื่อการสอนให้มาก	4.38	0.83	4.33	0.78
8. ต้องการเพิ่มทักษะในการใช้สื่อการสอน	4.42	0.75	4.38	0.81
9. ควรจัดให้มีวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ให้อาวสานความรู้ด้านสื่อการสอน หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครูอยู่เสมอ	4.54	0.68	4.56	0.72

ตาราง 19 (ต่อ)

ความต้องการในการใช้สื่อการสอน	ครูฝ่ายวิชาการ		ครูปฏิบัติการสอน	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
10. ต้องการความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้สื่อประเภทเครื่องฉาย เช่น เครื่องฉาย สไลด์ เป็นต้น	4.44	0.77	4.44	0.85
11. โรงเรียนควรมีฝ่ายซ่อมบำรุงสื่อการสอน	4.44	0.71	4.47	0.76
12. ความต้องการอื่น ๆ (โปรดระบุ)	—	—	—	—
รวม	4.35	0.78	4.39	0.79

จากตาราง 19 เมื่อพิจารณาความต้องการเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการ และครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการมีความต้องการเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนควรมีสื่อการสอนที่จำเป็นอย่างเพียงพอ รองลงมาได้แก่ ต้องการให้มีวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ให้ข่าวสารความรู้ด้านสื่อการสอนหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครูอยู่เสมอ และต้องการความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้สื่อประเภทเครื่องฉาย เช่น เครื่องฉายสไลด์ เป็นต้น ตามลำดับ ส่วนที่ได้น้อยที่สุดได้แก่ ต้องการสถานที่โดยเฉพาะสำหรับการใช้สื่อการสอน และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปรากฏว่า มีความต้องการเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$)

ครูปฏิบัติการสอนมีความต้องการมากที่สุดได้แก่ โรงเรียนควรมีสื่อการสอนที่จำเป็นอย่างเพียงพอ รองลงมาได้แก่ ควรจัดให้มีวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ช่วยบ่มเพาะความรู้ด้านสื่อการสอนหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครูอยู่เสมอ และต้องการให้มีการจัดศูนย์บริการสื่อการสอนในโรงเรียน ตามลำดับ ส่วนที่ต้องการน้อยที่สุด ได้แก่ ต้องการสถานที่โดยเฉพาะสำหรับการใช้สื่อ และเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ปรากฏว่า มีความต้องการเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$)

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับสื่อการสอนในด้านปริมาณ การผลิต และการใช้ จากครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการ และการแก้ไข้ปัญหา ในด้านการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ จำนวน 795 คน ครูฝ่ายวิชาการโรงเรียน จำนวน 795 คน และครูปฏิบัติการสอน จำนวน 7926 คน ทำการสุ่ม กลุ่มตัวอย่างได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้คือ ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ จำนวน 117 คน ครูฝ่ายวิชาการจำนวน 117 คน และครูปฏิบัติการสอน จำนวน 117 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 351 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด โดยชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูฝ่ายวิชาการ และครูปฏิบัติการสอน ลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามชนิดต่าง ๆ เช่น แบบเลือกตอบ

แบบเติมคำ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า เมื่อสร้างเครื่องมือเสร็จก็นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาความเที่ยงตรง แล้วนำไปทดลองใช้ (try - out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแยกเป็น ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ จำนวน 10 คน ครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 10 คน และครูปฏิบัติการสอน จำนวน 10 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีของ Cronbach แล้วจึงนำไปศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงคุณภาพแล้วไปแจกจ่ายให้กลุ่มตัวอย่างตามสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และรวบรวมแบบสอบถามจากโรงเรียน ในการรับแบบสอบถามคืนนั้นผู้วิจัยได้ไปรับจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามวันที่ระบุไว้ด้วยตนเอง เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ก็ทำการคัดเลือกเอาฉบับที่สมบูรณ์จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้วจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ ครูฝ่ายวิชาการโรงเรียน และครูปฏิบัติการสอนโดยมีข้อมูลส่วนตัวดังนี้

1.1 ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ มีจำนวน 117 คน เป็นเพศชายทั้งหมด มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.72 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 88.03 มีอายุราชการ 16 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 78.63 มีประสบการณ์ทางเทคโนโลยีการศึกษาหรือสื่อการสอนมากที่สุดคือ เคยเรียนมาบางวิชาในสถาบันการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 59.64

1.2 ครูฝ่ายวิชาการ มีจำนวน 117 คน เป็นเพศชายร้อยละ 55.56 เป็นเพศหญิงร้อยละ 44.44 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.68 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 83.76 มีอายุราชการระหว่าง 6 - 10 ปี และ 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ

40.17 เท่ากัน มีประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาหรือสื่อการสอนส่วนใหญ่เคยเรียนมาบางวิชาในสถาบัน คิดเป็นร้อยละ 47.22

1.3 ครูผู้ปฏิบัติการสอน มีจำนวน 117 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 51.28 เพศชายร้อยละ 48.72 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.55 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 69.23 มีอายุราชการระหว่าง 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.03 และมีประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีหรือสื่อการสอนส่วนใหญ่เคยเรียนมาบางวิชาในสถาบันการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 57.45

2. สภาพของสื่อการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียน สื่อการสอนทั้งหมดแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ สื่อประเภทวัสดุ สื่อประเภทเครื่องมือ และสื่อประเภทเทคนิคหรือกิจกรรมซึ่งในโรงเรียนมีสื่อประเภทต่าง ๆ ดังนี้

2.1 สื่อประเภทวัสดุ ที่มีมากที่สุดได้แก่ แผนที่ มีจำนวน 116 โรงเรียน รองลงมาได้แก่ รูปภาพ มีจำนวน 115 โรงเรียน และลูกโลกมีจำนวน 110 โรงเรียนตามลำดับ ส่วนที่มีน้อยที่สุดได้แก่ จอฉาย และแผ่นวิดีโอบน มีจำนวน 12 โรงเรียนเท่ากัน

2.2 สื่อการสอนประเภทเครื่องมือ ที่มีมากที่สุดได้แก่ เครื่องรับวิทยุ มีจำนวน 106 โรงเรียน รองลงมาได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง มีจำนวน 90 โรงเรียน และเครื่องขยายเสียง มีจำนวน 87 โรงเรียน ตามลำดับ ส่วนที่มีน้อยที่สุดได้แก่ เครื่องฉายภาพทึบแสง มีจำนวน 1 โรงเรียน

2.3 สื่อประเภทเทคนิคหรือกิจกรรม ที่มีมากที่สุดได้แก่ ชุดการสอนมีจำนวน 69 โรงเรียน รองลงมาได้แก่ ชุดทดลอง มีจำนวน 66 โรงเรียน และชุดการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป มีจำนวน 48 โรงเรียน ตามลำดับ ส่วนที่มีน้อยที่สุดได้แก่ เครื่องช่วยสอน มีจำนวน 9 โรงเรียน

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการผลิตสื่อการสอนของครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่
 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการผลิตสื่อการสอนของครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่เห็นว่า ควรจัดงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการสอนให้เพียงพอมากที่สุด รองลงมาเห็นว่า ควรจัดให้มีการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการผลิตสื่อที่จำเป็น และควรมีผู้ชำนาญด้านสื่อการสอนเพื่อให้ความช่วยเหลือแนะนำครูในการผลิตสื่อการสอนตามลำดับ และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่มีความเห็นด้วยกับคำถามที่ผู้วิจัยเสนอแนะไว้ในระดับมาก

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ควรจัดสรรงบประมาณให้ครูประจำชั้นเพื่อใช้จ่ายในการผลิตสื่อ
2. สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติควรบรรจุผู้ที่จบทางเทคโนโลยีการศึกษาให้ครบทุกโรงเรียน
3. ควรมีวิจัยการที่มีความชำนาญในการผลิตสื่อการสอน ออกแนะนำช่วยเหลือโรงเรียนทุก ๆ สัปดาห์ หรือทุก ๆ เดือน ตามความเหมาะสม
4. ควรมอบอำนาจให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ควบคุมการซื้อวัสดุมาผลิตสื่อการสอนจึงจะได้ผลดี
5. ควรจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและตรวจสอบการใช้อย่างจริงจัง
6. ควรเพิ่มครูให้มีฝ่ายสนับสนุนการสอนเพื่อจะได้ช่วยผลิตสื่อ
7. ควรผลิตสื่อที่มีความคงทน ใช้งานได้นาน ๆ ไม่ชำรุดหรือแตกหักง่าย
8. ควรจัดทำสื่อต้นแบบให้มาก ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างในการผลิตสื่อแก่โรงเรียน
9. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมการผลิตสื่อในแต่ละหมวดวิชาหรือแต่ละหน่วยการสอน
10. ควรวางแผนหรือกำหนดนโยบายการผลิตสื่อโดยจัดงบประมาณเป็นภาคเรียน
11. ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการผลิตสื่ออย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง พร้อมทั้งจัดงบประมาณให้ด้วย

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการใช้สื่อการสอนของครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่

ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่เห็นว่า ควรจัดหาสื่อการสอนให้เพียงพอกับความต้องการของครูมากที่สุด รองลงมาเห็นว่า ควรจัดให้มีศูนย์บริการสื่อการสอนในโรงเรียน และเห็นว่าควรจัดให้มีห้องหรือสถานที่สำหรับการใช้สื่อการสอนโดยเฉพาะตามลำดับ เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว พบว่า ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่มองเห็นด้วยกับข้อคิดเห็นที่ผู้วิจัยเสนอไว้ในระดับมาก

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ควรหาสื่อหรือเตรียมทุกขั้นตอนเพื่อที่จะใช้สื่อการสอนได้สะดวก สอดคล้องกับบทเรียน และเหมาะสมกับผู้เรียนด้วย
2. ควรมีครูประจำศูนย์สื่อในโรงเรียน เพื่อควบคุม กำกับ และติดตามการใช้สื่อ

3. ควรจัดอบรมการใช้สื่อการสอนเพราะครูส่วนมากยังไม่รู้จักวิธีใช้สื่อการสอนเท่าที่ควร
4. ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนทุกปีการศึกษา ทุกชั้นเรียน และทุก ๆ คนด้วย
5. ควรจัดให้มีการประเมินการใช้สื่อ กำกับ ติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ และมีตารางเปรียบเทียบการใช้สื่อการสอนของบุคลากรให้ชัดเจน
6. หน่วยเรณือควรมีมาตรการหรือสิ่งเร้ามากระตุ้นให้ครูใช้สื่อการสอนมากกว่าที่เป็นอยู่ ไม่ใช่ว่าปล่อยให้สื่ออยู่เฉยๆ
7. เพื่อความสะดวกในการใช้สื่อการสอนควรจัดเป็นชุดการสอน
8. ควรมีการเก็บรักษาสื่ออย่างเป็นระบบ และปลูกฝังนิสัยการใช้สื่อแก่ครูให้ได้ผล
9. ควรมีการประเมินการใช้สื่อการสอน ทั้งนี้เพื่อการปรับปรุง
10. ควรมีฝ่ายบริการสื่อการสอนเพื่อให้ถึงตัวผู้สอน
11. ต้องการให้มีสื่อที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้พอเพียงทุกโรงเรียนพร้อมทั้งอบรมหรือแนะนำวิธีการใช้ให้ด้วย

5. สภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน

จากการศึกษาสภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ ใช้วัสดุที่ทางโรงเรียนจัดหาผลิตสื่อการสอน รองลงมาได้แก่ ใช้วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสื่อการสอน และผลิตสื่อการสอนนอกเวลาราชการ ตามลำดับ ส่วนที่ปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ผลิตสื่อการสอนในเวลาราชการ และเมื่อพิจารณาโดยรวม ปรากฏว่าปฏิบัติเฉลี่ยในระดับปานกลาง

ครูปฏิบัติการสอนปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ใช้วัสดุที่ทางโรงเรียนจัดหาผลิตสื่อการสอน รองลงมาได้แก่ ใช้วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสื่อการสอน และวางแผนการผลิตสื่อไว้ล่วงหน้า ตามลำดับ ส่วนที่ปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสื่อการสอน เมื่อพิจารณาโดยรวมปรากฏว่า ปฏิบัติเฉลี่ยในระดับปานกลาง

6. สภาพการณ์ปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

จากการศึกษาสภาพการณ์ปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ ตัดสินใจเลือกใช้สื่อการสอนด้วยตนเอง รองลงมาได้แก่ นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอนและใช้สื่อการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียน ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ปรากฏว่า ปฏิบัติเฉลี่ยในระดับมาก

ครูปฏิบัติการสอนปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ ตัดสินใจเลือกใช้สื่อการสอนด้วยตนเอง รองลงมาได้แก่ ใช้สื่อการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียนและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน ตามลำดับ ส่วนที่ปฏิบัติน้อยที่สุดได้แก่ ได้รับคำแนะนำในการเลือกใช้สื่อการสอน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ปรากฏว่า ปฏิบัติเฉลี่ยในระดับปานกลาง

7. ปัญหาในการผลิตสื่อการสอน

จากการศึกษาปัญหาในการผลิตสื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการมีปัญหามากที่สุดได้แก่ มีภาระในการสอนมากทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการสอน รองลงมาได้แก่ โรงเรียนมีงบประมาณน้อยไม่เพียงพอในการจัดซื้อวัสดุมาผลิตสื่อการสอน และขาดผู้แนะนำและให้ความรู้ในการผลิตสื่อการสอนตามลำดับ ส่วนที่มีปัญหาน้อยที่สุดได้แก่ ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ปรากฏว่า มีปัญหาเฉลี่ยในระดับปานกลาง

ครูปฏิบัติการสอนมีปัญหามากที่สุดได้แก่ โรงเรียนมีงบประมาณน้อยไม่เพียงพอในการจัดซื้อวัสดุมาผลิตสื่อการสอน รองลงมาได้แก่ มีภาระในการสอนมากทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการสอน และอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการผลิตสื่อไม่เพียงพอตามลำดับ ส่วนที่มีปัญหาน้อยที่สุดได้แก่ ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร และพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ปรากฏว่า มีปัญหาเฉลี่ยในระดับปานกลาง

8. ปัญหาในการใช้สื่อการสอน

จากการศึกษาปัญหาในการใช้สื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการมีปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนมากที่สุดได้แก่ โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อยไม่เพียงพอต่อการใช้ รองลงมาได้แก่ หาสื่อที่ตรงกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่จะสอนได้ยาก และขาดผู้แนะนำในการใช้สื่อการสอน ตามลำดับ ส่วนที่มีปัญหาน้อยที่สุดได้แก่ ตัดสินใจเลือกใช้สื่อการสอนไม่ได้ และเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ปรากฏว่า มีปัญหาเฉลี่ยในระดับปานกลาง

ครูปฏิบัติการสอนมีปัญหามากที่สุดได้แก่ โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อยไม่เพียงพอต่อการใช้ รองลงมาได้แก่ หาสื่อที่ตรงกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่จะสอนได้ยาก และไม่มีเวลาในการเตรียมการใช้สื่อการสอน ตามลำดับ ส่วนที่มีปัญหาน้อยที่สุดได้แก่ ตัดสินใจเลือกใช้สื่อการสอนไม่ได้ และเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ปรากฏว่า มีปัญหาเฉลี่ยในระดับปานกลาง

9. ความต้องการในการผลิตสื่อการสอน

จากการศึกษาความต้องการในการผลิตสื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการมีความต้องการมากที่สุดได้แก่ ควรจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนให้เพียงพอ รองลงมาได้แก่ ควรจัดให้มีศูนย์ผลิตสื่อการสอนในโรงเรียนและต้องการความรู้ในการผลิตสื่อการสอนจากวัสดุราคาเบาและวัสดุในท้องถิ่นตามลำดับ ส่วนที่มีความต้องการน้อยที่สุดได้แก่ ต้องการให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนทั่วไป เมื่อพิจารณาโดยรวม ปรากฏว่า มีความต้องการเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ครูปฏิบัติการสอนมีความต้องการมากที่สุดได้แก่ ควรจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนอย่างเพียงพอ รองลงมาได้แก่ ควรจัดให้มีศูนย์ผลิตสื่อการสอนในโรงเรียนและต้องการหนังสือคู่มือในการผลิตสื่อการสอนตามลำดับ ส่วนที่ความต้องการน้อยที่สุดได้แก่ ต้องการวัสดุสิ้นเปลือง เช่น กระดาษ สี ฯลฯ ให้เพียงพอต่อความต้องการ และเมื่อพิจารณาโดยรวมมีความต้องการเฉลี่ยในระดับมาก

10. ความต้องการในการใช้สื่อการสอน

จากการศึกษาความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการมีความต้องการมากที่สุดได้แก่ โรงเรียนควมมีสื่อการสอนที่จำเป็นอย่างเพียงพอ รองลงมา ต้องการให้มีวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ให้ข่าวสารความรู้ด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ และต้องการความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้สื่อประเภทเครื่องฉาย เช่น เครื่องฉายสไลด์ เป็นต้น ตามลำดับ ส่วนที่ต้องการน้อยที่สุดคือ ต้องการสถานที่สำหรับการใช้สื่อการสอนโดยเฉพาะ เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วปรากฏว่า มีความต้องการเฉลี่ยในระดับมาก

ครูปฏิบัติการสอนมีความต้องการมากที่สุดได้แก่ โรงเรียนควมมีสื่อการสอนที่จำเป็นอย่างเพียงพอ รองลงมา ต้องการให้มีวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ให้ข่าวสารความรู้ด้านสื่อการสอนหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ และต้องการให้มีศูนย์บริการสื่อการสอนในโรงเรียน ตามลำดับ ส่วนที่ต้องการน้อยที่สุด ต้องการสถานที่โดยเฉพาะสำหรับการใช้สื่อ เมื่อพิจารณาโดยรวมปรากฏว่า มีความต้องการเฉลี่ยในระดับมาก

อภิปรายผล

1. สภาพของสื่อการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียน

สื่อการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียนแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทวัสดุ ประเภทเครื่องมือ และประเภทกิจกรรม จากการศึกษาพบว่า สื่อประเภทวัสดุที่มีมากที่สุดได้แก่ แผนที่ มีจำนวน 116 โรงเรียน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าเป็นสื่อที่มีความจำเป็นเบื้องต้นที่โรงเรียนส่วนมากจำเป็นต้องมีหรือจัดหาารวมทั้งเป็นสื่อที่ได้รับจากทางราชการจัดส่งมาให้ ส่วนสื่อที่มีน้อยที่สุดได้แก่ จอฉาย และแผ่นวิดีโอบนเทป มีจำนวน 12 โรงเรียนเท่ากัน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าสื่อวัสดุพวกนี้ต้องใช้ควบคู่กับสื่อประเภทเครื่องมือ ซึ่งมีราคาแพงโรงเรียนจึงไม่สามารถจัดหาได้มากนัก

สื่อประเภทเครื่องมือที่มีมากที่สุดได้แก่ เครื่องรับวิทยุ มีจำนวน 106 โรงเรียน ซึ่งก็มีมากอาจเป็นเพราะเป็นสื่อที่ทางราชการจัดหาให้ ส่วนสื่อประเภทเครื่องมือที่มีน้อยที่สุดได้แก่ เครื่องฉายภาพทึบแสง มีจำนวน 1 โรงเรียน อาจเป็นเพราะว่าเครื่องฉายภาพทึบแสงเป็นสื่อใหญ่งานได้แคบและราคาคงแพงดังนั้นโรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานขนาดเล็กจึงไม่มีงบประมาณในการจัด

ข้อ เพราะซื้อมาแล้วใช้งานไม่คุ้มค่า

สื่อประเภทกิจกรรมที่มีมากที่สุดได้แก่ ชุดการสอน มีจำนวน 69 โรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชุดการสอนสามารถผลิตขึ้นเองได้ในราคาที่ไม่แพงนักและเป็นสื่อที่สะดวกสำหรับนำไปใช้ ส่วนสื่อที่มีน้อยที่สุดได้แก่ เครื่องช่วยสอน ซึ่งอาจเป็นเพราะเป็นสื่อที่มีขั้นตอนการผลิตยากและลงทุนค่อนข้างสูงและต้องใช้อุปกรณ์ที่มีความชำนาญเป็นพิเศษจึงจะสามารถผลิตได้

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการผลิตสื่อการสอน

จากการศึกษาพบว่า ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่มีความเห็นว่า ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการสอนให้เพียงพอ มากที่สุด รองลงมาคือ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการผลิตสื่อที่จำเป็น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรียังจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนยังไม่เพียงพอเพราะครูมีความต้องการที่จะผลิตสื่อมากขึ้น ดังนั้นจึงควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้มากขึ้นตามความต้องการในการผลิตสื่อของครูด้วย และควรได้มีการจัดงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการสอนโดยเฉพาะด้วย ส่วนที่เห็นความเห็นว่าควรจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนที่จำเป็นนั้นอาจเป็นเพราะปัจจุบันครูได้รับการส่งเสริมให้มีระดับวุฒิสูงขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จึงทำให้มีความรู้และประสบการณ์พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนพอสมควร และสิ่งที่ครูต้องการในการผลิตสื่อจึงเป็นสื่อที่จำเป็นบางอย่างที่ต้องอาศัยความชำนาญพิเศษในการผลิต

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน โดยมีความเห็นว่า ควรมีวิทยากรที่มีความชำนาญในการผลิตสื่อออกแนะนำช่วยเหลือโรงเรียนทุก สัปดาห์ หรือทุก ๆ เดือน ตามความเหมาะสม และเห็นว่าควรจัดทำสื่อต้นแบบให้มาก ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างในการผลิตสื่อแก่โรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การที่ครูพอที่จะมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตสื่ออยู่บ้างแล้ว แต่ยังต้องการสื่อที่จำเป็นบางอย่างที่ต้องได้รับคำแนะนำช่วยเหลือเป็นพิเศษ และการที่ครูต้องการผลิตสื่อมากขึ้น จึงจำเป็นต้องพบปัญหามากขึ้นด้วย จึงต้องการให้มีผู้ชำนาญออกแนะนำในการผลิตสื่ออยู่เสมอ ส่วนที่เห็นความเห็นว่าควรจัดทำสื่อต้นแบบให้มาก ๆ เพื่อ

เป็นตัวอย่างในการผลิตสื่อระดับโรงเรียน อาจเป็นเพราะครูต้องการได้รับความสะดวกในการผลิตสื่อที่ต้องการไม่ต้องเสียเวลามาคิดเกี่ยวกับการออกแบบสื่อมากนักเพื่อจะได้ใช้เวลาในการพัฒนาการเรียนการสอนด้านอื่น ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการใช้สื่อการสอน

จากการศึกษาพบว่าครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ควรจัดหาสื่อการสอนให้เพียงพอความต้องการของครู รองลงมาเห็นว่า ควรจัดให้มีศูนย์บริการสื่อการสอนในโรงเรียนที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าครูต้องการใช้สื่อการสอนมากขึ้นจึงทำให้ปริมาณสื่อการสอนในโรงเรียนมีไม่พอเพียงงบประมาณที่จัดสรรให้ สำหรับการจัดหาสื่อในแต่ละปีมีน้อย สื่อส่วนใหญ่ทางสำนักงานการประถมศึกษาจัดหามาให้ซึ่งบางที่ไม่ตรงกับความต้องการ และสื่อบางชนิดครูไม่เข้าใจวิธีใช้ทำให้เกิดความสับสนเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ ส่วนที่มีความเห็นว่าการจัดให้มีศูนย์บริการสื่อการสอนนั้นอาจเป็นเพราะว่า สื่อการสอนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนมีอยู่อย่างกระจัดกระจายไม่มีการจัดเก็บที่เป็นระบบ ควรจัดให้มีศูนย์บริการสื่อการสอน ยังหมายรวมถึงการจัดระบบสื่อการสอนในโรงเรียนเพื่อให้ครูสามารถเลือกใช้ได้อย่างสะดวก ซึ่งต้องมีระบบการจัดเก็บเพื่อให้สามารถค้นหาได้ง่าย

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการใช้สื่อการสอนของครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ที่พบได้เสนอแนะว่า ควรจัดหาสื่อหรือเตรียมทุกขั้นตอนเพื่อที่จะใช้ได้อย่างสะดวกตรงกับบทเรียน และเหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งทั้งนี้อาจหมายถึงความต้องการที่จะให้มีสื่ออย่างพอเพียงแล้วจัดระบบเพื่อส่งเสริมการใช้สื่อให้มากที่สุดโดยจัดทำตามขั้นตอน จัดทำศูนย์สื่อประจำโรงเรียนเพื่อควบคุมกำกับและติดตามการใช้ตลอดจนจัดประเมินผลการใช้สื่อ ซึ่งทั้งนี้เป็นการประเมินเพื่อการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น มาตรการหรือสิ่งเร้ามากระตุ้นให้ครูได้ใช้สื่อมากกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งอาจจัดให้มีฝ่ายบริการสื่อการสอนเพื่อให้ถึงตัวผู้สอน โดยหาวิธีการทุกรูปแบบเพื่อให้ครูได้ใช้สื่อให้มากที่สุด นอกจากนั้นยังเสนอแนะว่า เพื่อความสะดวกในการใช้ควรจัดเป็นชุดการสอน ซึ่งอาจเป็นเพราะชุดการสอนจะทำให้เกิดความสะดวกในการค้นหาสื่อและสะดวกต่อการหยิบไปใช้นั่นเอง

4. สภาพปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน

จากการศึกษาสภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนมากที่สุดได้แก่ ใช้วัสดุที่ทางโรงเรียนจัดหามาใช้ในการผลิตสื่อ รองลงมาได้แก่ ใช้วัสดุที่ทางฝ่ายในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสื่อการสอน ที่ปรากฏดังนี้ อาจเป็นเพราะครูไม่มีเวลาที่จะไปหาวัสดุจากที่อื่น ต้องอาศัยแหล่งวัสดุที่อยู่ใกล้ตัวที่สุดมาใช้ในการผลิตสื่อ ซึ่งก็คือใช้วัสดุที่มีในโรงเรียนหรือไม่ก็วัสดุในท้องถิ่นมาผลิต ครูไม่ทราบแหล่งวัสดุอื่นที่จะนำมาใช้ผลิตสื่อหรือครูอาจไม่มีเวลาไปหาวัสดุจากแหล่งอื่นมาผลิต แหล่งวัสดุจากที่อื่นอาจจำเป็นต้องซื้อมาทำให้ครูผลิตสื่อได้น้อย

ครูปฏิบัติการสอนปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ ใช้วัสดุที่ทางโรงเรียนจัดหาผลิตสื่อ รองลงมาใช้วัสดุที่ทางฝ่ายในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสื่อการสอน ซึ่งปรากฏว่าสอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติของครูฝ่ายวิชาการที่ใช้แหล่งวัสดุใกล้ตัวมาผลิตสื่อ ซึ่งครูปฏิบัติการสอนอาจมีภาระมากต้องรับผิดชอบทำการสอนตลอดทุกชั่วโมง จึงไม่มีเวลาที่จะไปใช้วัสดุจากแหล่งอื่น และสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นสื่อพื้นฐานจะมีสื่อบางอย่างเท่านั้นที่ต้องจัดหาวัสดุมาผลิตเป็นพิเศษดังนั้นครูจึงใช้วัสดุที่มีในโรงเรียนมาผลิตสื่อเป็นส่วนใหญ่

5. สภาพปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

จากการศึกษาสภาพปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ตัดสินใจเลือกใช้สื่อการสอนด้วยตนเอง รองลงมาได้แก่ นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน ที่ปรากฏผลดังนี้ อาจเป็นเพราะครูขาดคำแนะนำช่วยเหลือในการใช้สื่อการสอนไม่มีเวลาจะไปปรึกษาจากผู้มีความชำนาญ เพราะครูมีภาระหลายอย่างต้องทำงานธุรการของห้อง และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย การดำเนินการใช้สื่อครูจึงต้องตัดสินใจด้วยตนเอง ส่วนการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อนั้นอาจเป็นเพราะว่า ครูต้องการให้เด็กเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมในบทเรียน จะทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์หลายด้าน ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี อันจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้กล้าแสดงออก และเป็นการพัฒนา

คุณภาพการศึกษาก็ทางหนึ่งด้วย

ครูปฏิบัติการสอนปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนมากที่สุดคือ ตัดสินใจเลือกใช้สื่อการสอนด้วยตนเอง รองลงมาคือใช้สื่อการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติของครูฝ่ายวิชาการ ซึ่งที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าไม่มีผู้คอยให้คำแนะนำในการเลือกใช้สื่อ จึงตัดสินใจเลือกใช้สื่อตามที่หาได้ในโรงเรียน และที่หาได้จากแหล่งอื่น ส่วนการใช้สื่อที่มีอยู่ในโรงเรียนนั้น อาจเป็นเพราะครูไม่มีเวลาไปหาสื่อจากแหล่งอื่นจึงเลือกใช้สื่อที่หาได้ในโรงเรียนมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ครูไม่มีงบประมาณที่จะไปซื้อสื่อมาจากแหล่งอื่น ไม่มียานพาหนะสำหรับไปขนย้ายสื่อจากแหล่งอื่นมาใช้ซึ่งสิ้นเปลืองทั้งเงินและเวลา

6. ปัญหาในการผลิตสื่อการสอน

จากการศึกษาปัญหาในการผลิตสื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอนปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการมีปัญหากับการผลิตสื่อมากที่สุดได้แก่ มีภาระงานการสอนมากทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการสอน รองลงมาได้แก่ โรงเรียนมีงบประมาณน้อยไม่เพียงพอในการจัดซื้อวัสดุมาผลิตสื่อการสอน ที่ปรากฏผลดังนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันไม่เพียงแต่ครูต้องรับภาระงานการสอนอย่างเดียวเท่านั้น ยังมีงานธุรการห้องเรียน งานภายในโรงเรียนอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายดั่งนั้นทางโรงเรียนจึงควรเน้นเรื่องการจัดหาสื่อให้เพียงพอกับความต้องการของครู ส่วนโรงเรียนมีงบประมาณน้อยไม่เพียงพอในการจัดซื้อวัสดุมาผลิตสื่ออาจเป็นเพราะทางโรงเรียนไม่ได้จัดสรรงบประมาณสำหรับผลิตสื่ออย่างชัดเจน การผลิตสื่อบางอย่างต้องใช้วัสดุที่มีลักษณะพิเศษเท่านั้น จึงทำให้วัสดุบางอย่างไม่ตรงกับความต้องการ

ครูปฏิบัติการสอนมีปัญหามากที่สุดได้แก่ มีงบประมาณน้อยไม่เพียงพอในการจัดซื้อวัสดุมาผลิตสื่อการสอน รองลงมาได้แก่ มีภาระงานการสอนมากทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการสอน ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะว่า ไม่มีการจัดงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนให้ครูอย่างชัดเจน และงบประมาณที่จัดมาให้ก็นั้นน้อยครูต้องซื้อวัสดุครุภัณฑ์อย่างอื่น วัสดุที่ซื้อมาไม่ตรงกับที่ต้องการ ส่วนที่มีภาระงานการสอนมากทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการสอน อาจเป็นเพราะมอบหมายงานพิเศษ

ให้ครูมากเกินไป รวมทั้งต้องทำการสอน งานธุรการห้องเรียน ตรวจงานนักเรียน เป็นต้น เวลาที่ว่างที่มีอาจไม่ยาวนานพอที่จะใช้ผลิตสื่อได้

7. ปัญหาในการใช้สื่อการสอน

จากการศึกษาปัญหาในการใช้สื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการมีปัญหามากที่สุดได้แก่ โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อย ไม่เพียงพอต่อการใช้ รองลงมาได้แก่หาสื่อที่ตรงกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่จะสอนได้ยาก ดังนั้นทางโรงเรียนจึงควรจัดหาสื่อมาให้บริการครูให้เพียงพอับความต้องการ รวมทั้งจัดระบบกลบบริการสื่อการสอนในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการใช้และการเก็บรักษา ส่วนการหาสื่อที่ตรงกับจุดมุ่งหมายได้ยากนั้น อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนยังขาดระบบการจัดเก็บที่ดีพอ ระบบการค้นหาย่างยาก ทะเบียนคุมสื่อการสอนไม่เป็นปัจจุบัน สื่อที่ชำรุดมีมากและไม่ได้รับการบำรุงรักษา ขาดสภาพคล่องในการนำสื่อไปใช้ เหล่านี้เป็นประเด็นสำคัญที่ควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อส่งเสริมการใช้สื่อการสอนของครูให้มากที่สุด อันจะส่งผลให้การสอนประสบผลสำเร็จ นักเรียนเรียนได้ดีขึ้น ซึ่งหมายถึงจะทำให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้นนั่นเอง

ครูปฏิบัติการสอน มีปัญหามากที่สุดได้แก่ โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อยไม่เพียงพอต่อการใช้ รองลงมาได้แก่ หาสื่อที่ตรงกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่จะสอนได้ยาก ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาของครูฝ่ายวิชาการ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น .

8. ความต้องการในการผลิตสื่อการสอน

จากการศึกษาความต้องการในการผลิตสื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการมีความต้องการมากที่สุดได้แก่ ควรจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนอย่างเพียงพอ รองลงมาได้แก่ ควรจัดให้มีศูนย์ผลิตสื่อการสอนในโรงเรียน ที่ปรากฏดังนี้อาจเป็นเพราะว่าในการผลิตสื่อการสอนของครูบางอย่างครูต้องใช้วัสดุพิเศษนอกเหนือจากที่มีอยู่ใน

โรงเรียน ซึ่งต้องจ่ายเงินส่วนตัวซื้อวัสดุมาเอง ดังนั้นหากมีการแก้ไขจุดนี้ อาจทำให้ครูได้ผลิตสื่อที่มีคุณภาพที่ทันต้องการ ซึ่งก็เพื่อจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนนั่นเอง ส่วนที่ต้องการให้มีศูนย์ผลิตสื่อการสอนในโรงเรียน อาจหมายรวมถึงการจัดให้มีสภาพที่เหมาะสมสำหรับเพื่อให้ครูได้รับความสะดวกสูงสุดในการที่จะผลิตสื่อการสอน จัดที่สำหรับการผลิตให้เป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม หรืออาจจัดให้มีฝ่ายสื่อการสอนเช่นเดียวกับฝ่ายงานอื่น ๆ ในโรงเรียน

ครูปฏิบัติการสอนมีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ควรจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนให้เพียงพอ รองลงมาได้แก่ ควรจัดให้มีศูนย์ผลิตสื่อการสอนในโรงเรียน ซึ่งปรากฏผลสอดคล้องกับครูฝ่ายวิชาการ ที่เป็นดังนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้รับผิดชอบระดับสูงขึ้นไป ควรหาวิธีดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการที่จะดำเนินการให้ปัญหาทั้งหมดไปหรือบางเบาลง ส่วนการจัดให้มีศูนย์ผลิตสื่อขึ้นในโรงเรียนนั้นก็ควรจัดให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน โดยคำนึงถึงการที่จะให้เกิดความสะดวกสำหรับการผลิตสื่อ เป็นสำคัญ

9. ความต้องการในการใช้สื่อการสอน

จากการศึกษาความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน ปรากฏผลดังนี้

ครูฝ่ายวิชาการมีความต้องการในการใช้สื่อการสอนมากที่สุดได้แก่ โรงเรียนควรมีสื่อการสอนที่จำเป็นอย่างเพียงพอ รองลงมาได้แก่ ควรจัดสรรให้มีวารสารสิ่งพิมพ์ที่ให้อ่านสารความรู้ด้านสื่อการสอนหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครูอยู่เสมอ ผลที่ปรากฏมีความสอดคล้องกับปัญหาในการผลิตสื่อการสอนของครูฝ่ายวิชาการที่มีปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อย ไม่เพียงพอต่อการใช้ ฉะนั้นนับว่าความต้องการเหล่านี้ควรได้รับการเอาใจใส่เพื่อหาแนวทางในการที่จะดำเนินการให้เกิดผลและสนองความต้องการในด้านสื่อการสอนของครูให้จงได้ ซึ่งจะทำให้การจัดการประถมศึกษาได้ประสบความสำเร็จก้าวหน้าและเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป ส่วนที่เห็นว่าควรจัดให้มีวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางด้านสื่อการสอนหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครูอยู่เสมอ นั้น อาจเป็นเพราะครูประถมศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในชนบทห่างไกล ไม่มีเวลาที่จะหาหนังสือสิ่งพิมพ์หรือวารสารที่เกี่ยวกับด้านสื่อการสอน หรือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ จึงทำให้เกิดความต้องการทางนี้

มาก ดังนั้นทางราชการควรหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อดำเนินการจัดหาวารสารหรือสิ่งพิมพ์ด้านนี้ไปให้ถึงโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อประโยชน์และคุณภาพของการประถมศึกษา

ครูปฏิบัติการสอนมีความต้องการมากที่สุดคือ โรงเรียนควรมีสื่อการสอนที่จำเป็นอย่างเพียงพอ และรองลงมาคือ ควรจัดให้มีวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ช่วยให้ข่าวสารความรู้ด้านสื่อการสอน และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครูอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของครูฝ่ายวิชาการดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น

ข้อเสนอแนะ

1. เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน

1.1 จัดงบประมาณด้านการผลิตสื่อการสอนให้ครูเป็นชั้นเรียน เพื่อให้ครูสามารถจัดซื้อวัสดุมาผลิตสื่อที่ตนต้องการได้

1.2 จัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนที่จำเป็น โดยเน้นเฉพาะเป็นหน่วยการสอน ซึ่งอาจจัดขึ้นในระดับกลุ่มโรงเรียนหรือในระดับโรงเรียน โดยขอความร่วมมือจากวิทยากรที่มีความชำนาญในท้องถิ่นและแหล่งอื่น

1.3 เผยแพร่ข่าวสารด้านการผลิตสื่อการสอน เช่น จัดทำคู่มือการผลิตสื่อแนะนำเครื่องมือและการใช้ แนะนำแหล่งวิทยากรและแหล่งบริการสื่อ จัดสัมมนาเกี่ยวกับการผลิตสื่อโดยใช้วิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญในท้องถิ่น

1.4 จัดสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการผลิตสื่อ รวมทั้งจัดรวบรวมวัสดุเครื่องมือต่าง ๆ ให้เป็นระบบเพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการค้นหาวัสดุและเครื่องมือมาผลิตสื่อ

1.5 สื่อการสอนที่ผลิตขึ้นควรคำนึงถึงความสะดวกในการเก็บและการนำไปใช้ เช่นผลิตเป็นชุดการสอน หรืออื่น ๆ

1.6 ในการผลิตสื่อแต่ละชนิดควรมีคู่มือกำกับแนะนำการใช้ บอกจุดประสงค์และวิธีการประเมินผลประจำสื่อแต่ละชนิด

1.7 ควรมีการจัดประเมินการผลิตสื่อ และการบำรุงรักษาสื่อ เพื่อให้ครูรู้จัก
รับผิดชอบและทำให้สื่อมีอายุการใช้งานได้นานขึ้น

2. เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

2.1 ควรจัดให้มีศูนย์บริการสื่อการสอนในโรงเรียน หรือจัดระบบการเก็บและ
การใช้เพื่อให้ความสะดวกและเกิดสภาพคล่องในการใช้สื่อของครู

2.2 ควรจัดหาสื่อการสอนที่จำเป็นไว้บริการแก่ครูในโรงเรียนอย่างเพียงพอ

2.3 ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนที่เป็นรูปธรรม ในทุกระดับหน่วยงาน
เพื่อส่งเสริมการใช้สื่อการสอนของครูให้ได้ผล

2.4 ควรมีการประเมินผลการใช้สื่อการสอนเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงการใช้
สื่อการสอนให้ดียิ่งขึ้น

2.5 ควรจัดให้มีฝ่ายสื่อการสอนในโรงเรียน โดยถือว่าเป็นฝ่ายงานหนึ่งที่มีความ
สำคัญเช่นเดียวกับงานฝ่ายอื่น ๆ

2.6 ควรจัดให้มีการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ด้านการใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยี
ต่าง ๆ แก่ครูอยู่เสมอ เช่น ให้มีการวารสาร สิ่งพิมพ์ หรือหนังสือที่ให้ความรู้ด้านนี้

2.7 ควรจัดฝึกอบรมการใช้สื่อการสอนในหมวดวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ครูได้ฝึกการ
ใช้สื่อได้ตรงเป้าหมายและเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการสอนใน
จังหวัดอื่น ๆ เพื่อขยายผลการศึกษากว้างขวางออกไป

2. ควรมีการศึกษาเพื่อหารูปแบบในการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาในระดับโรงเรียนเพื่อหา
วิธีที่เหมาะสมในอันที่จะส่งเสริมการใช้สื่อการสอนระดับโรงเรียน

3. ควรศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนของครูเพื่อหา
แนวทางที่จะส่งเสริมการใช้สื่อการสอนของครูให้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนแม่บท การพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา.

กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ, 2529.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520.

กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2520.

คณะอาจารย์ผู้สอนวิจัย 521. เอกสารประกอบการสอนวิจัย 521 วิธีวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และ

สังคมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

อัสสำเนา.

แจ่มจันทร์ ปรีชาวนิชย์. ปัญหา และความต้องการสื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ในการใช้หลักสูตร 2521. วิทยานิพนธ์

ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

อัสสำเนา.

ฉลองชัย สุวัฒนบุรณ. การเลือก และการใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชา

เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่นๆ. ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2520.

ชม ภูมิภาค. เทคโนโลยีการสอน และการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

ประสานมิตร, ม.ป.ป.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2530.

- เชียรศรี วิวิธสิริ. สื่อสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,
2526.
- ธีระศักดิ์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ. การศึกษาสถานภาพเกี่ยวกับการผลิต และการใช้สื่อทัศนูปกรณ์
ของครูผู้สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีประถมศึกษาตอนปลาย สังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดราชบุรี จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2516. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ
: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- เต็มสิทธิ์ สงค์ทอง. การศึกษาสถานภาพการบริการสื่อทัศนศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตอน
ปลาย จังหวัดอุทัยธานี พ.ศ. 2516. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย
วิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- ทศพร ดำรงรัตน์. "ทิศทางการใช้สื่อการสอน," การศึกษา กทม. กรุงเทพฯ : 9(6) :
กุมภาพันธ์ 2528.
- บุญทัศน์ พูนคำ. การศึกษาสถานภาพเกี่ยวกับการผลิต และการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ของครูผู้สอน
ในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2516.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2517.
อัดสำเนา.
- เป็รื่อง กุณท. "การพัฒนาอาจารย์," มหาวิทยาลัยของท่าน ศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 11
ฉบับที่ 5. กรุงเทพฯ : เดือนธันวาคม 2519.
- ประสงค์ พิมล. การศึกษาปัญหาการผลิต และการใช้สื่อการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

ประหยัด จิระวรพงศ์. การจัดบริการสื่อการสอน. พิษณุโลก : ภาคเทคโนโลยีทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2512. อัดสำเนา.

พทุธิพงศ์ พูนเกษตรวัฒนา. ปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการสอนของอาจารย์กลุ่มวิชา
สถาปัตยกรรม และศิลปกรรม สังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2530.

ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

อัดสำเนา.

มนตรี แยมกลีกร. การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในโรงเรียน. สงขลา : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒสงขลา, 2526. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. สถิติวิทยาทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,

2522.

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการอบรมครูเรื่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช 2521. อัดสำเนา.

วิจัยทางการศึกษา, กอง. การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียนประถมศึกษา

ปีที่ 3 ที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา (ฉบับทดลอง พ.ศ. 2521 และที่เรียนตาม

หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503). กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

โรงพิมพ์สุวรรณภูมิ, 2523.

วิชัย ราษฎร์ศิริ. หลักสูตร และแบบเรียนประถมศึกษา หลักการและแนวปฏิบัติให้หลักสูตรใหม่

สัมฤทธิ์ผล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

วรวิทย์ วคินสรากร และคณะ. โสตทัศนศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร,

2511.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

ส่วนท้องถิ่น, 2520.

สนั่น ปัทมะทิน. "โสตทัศนศึกษา," กรุงเทพฯ : สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย จุลสาร
โรงเรียนการช่างวุฒศึกษา (แผนกการพิมพ์) ธนบุรี, 2500.

_____. ความสำคัญของอุปกรณ์การสอนในโรงเรียนอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : วารสาร
อุปกรณ์การศึกษา, มกราคม - กุมภาพันธ์, 2505.

สุนันท์ ปัทมาคม. "สื่อการสอน," คู่มืออาจารย์ด้านการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

สุภาพ วาดเขียน. ทำอย่างไรนิสิตนักศึกษาจึงจะสอนได้ดี. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2520.

สาโรจน์ แห่งยัง. เทคโนโลยีการผลิตสื่อการสอน หลักการ และทฤษฎีที่นำมาใช้. กรุงเทพฯ :
ม.ป.ป. อัดสำเนา.

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนการสอน
อย่างเป็นระบบกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ. ร้อยเอ็ด : หน่วยงานนิเทศก์
จังหวัดร้อยเอ็ด, 2529.

_____. การศึกษาเชิงคุณลักษณะธรรมชาติเกี่ยวกับการจัดระบบเพื่อการพัฒนาคุณภาพการประณิ
ศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. ร้อยเอ็ด : หน่วยงานนิเทศก์ จังหวัดร้อยเอ็ด, 2529.

สำเภา วรางกูร. "โสตทัศนศึกษา," หลักการศึกษาวิชาครูมัธยม. กรุงเทพฯ : สมาคม
การศึกษาแห่งประเทศไทย, 2509.

_____. เอกสารประกอบการบรรยายวิชาการบริหารและนิเทศงานโสตทัศนศึกษา.
กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

สมพงษ์ ศิริเจริญ และคนอื่นๆ. คู่มือการใช้โสตทัศนวัสดุ. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ, 2506.

- Brown, James W., Richard B. Lewis and Fred F. Hareleroad A - V. Instruction Materials and Methods. 2nd ed. New York : McGraw-Hill Book, 1964.
- Best, John W. Research in Education. Prentice - Hall Inc., Englewood Cliffs, New Jersey : 1970.
- Bilchick, Anthony. "Analysis of Audiovisual Media in Ohio Public Elementary School," Abstracts of Dissertations Available on Microfilm or as Xerographic Reproductions. Vol. 31 No. 6 : p 2606 A - 2607 : December, 1970.
- Dale, Edgar. Audiovisual Materials in Teaching. 3rd. Edition. Holt Rinhant and Winton, Inc. New York : 1969.
- De Kieffer, Robert E. Audiovisual Instruction. The Center for Applied Research in Education, Inc. New York : 1965.
- Dent, Ellsworth C. The Audio - Visual Handbook. Society for Visual Education, Inc. U.S.A. Sixth Edition, 1949.
- Kinder, Jame S. Audio - Visual Materials and Techniques. 2nd ed. American Book Company, New York : 1959.
- Noel, W. Francis. Audio - Visual Administration. IOWA : WMC Brown, 1951.
- Sister Mary Richadine Quick. An Analysis of the Use of Audio - Visual Materials in Catholic Elementary Schools. Dissertation Abstracts. XXVI. 3II 23 : 2516, 1962.
- Young, Wilbeer. Using Audio - Visual Materials the Elementary Classroom. First Edition. State of Indiana : Department of Public Instruction Bulletin No. 228, 1959.

ภาคผนวก

ที่ ศธ 1453/3097

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ถนนรัชชชาวุฒูธ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด 45000

26 เมษายน 2533

เรื่อง ขอความร่วมมือในการกรอแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ฉบับ

ด้วยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แจ้งว่า นายสวัสดิ์ วันอุงา นิสิตปริญญาโท วิชาเอก เทคโนโลยีทางการศึกษา มีความประสงค์ที่จะเก็บข้อมูลเพื่อการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง "การสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด"

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา จึงขอความร่วมมือมายังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ..... ให้ความอนุเคราะห์ในการให้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมนี้ เสร็จแล้วรวบรวมไว้ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอของท่านเพื่อให้เจ้าหน้าที่ไปรับเอง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพลศักดิ์ บัวสี)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ฝ่ายนโยบายและแผน

โทร. 511388

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

23 เมษายน 2533

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ทุกโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด

แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่

แบบสอบถามชุดที่ 2 มี 2 ฉบับ สำหรับบุคคลต่อไปนี้คือ

• ฉบับที่ 1 ครูฝ่ายวิชาการโรงเรียน

• ฉบับที่ 2 ครูปฏิบัติการสอน

ข้าพเจ้า นายสวัสดิ์ วันมูงา นิสิตปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ขณะนี้กำลังทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจสภาพ ปัญหา และความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อการสอน ในระดับโรงเรียน ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนางานด้าน สื่อการสอนของจังหวัดให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นจึงขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถาม และส่งแบบ สอบถามให้กับครูวิชาการโรงเรียน, ครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนนี้ 1 คนด้วย

ข้าพเจ้าขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ได้รับ ความกรุณาจากท่านในครั้งนี้ เมื่อตอบแบบสอบถาม เสร็จแล้วโปรดตรวจทานและรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดส่งไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ภายในวันที่ 10 พฤษภาคม 2533 นี้ด้วยจักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายสวัสดิ์ วันมูงา)

นิสิตปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามชุดที่ 1
สำหรับครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่

เรื่อง การสำรวจสภาพ ปัญหา และความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครู
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

แบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพและปริมาณสื่อการสอน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย (✓) หน้าข้อความที่เกี่ยวกับตัวท่านตามความเป็นจริง

(1) เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

(2) อายุ

☐ ไม่เกิน 30 ปี

☐ 31 - 40 ปี

☐ 41 - 50 ปี

☐ 50 ปีขึ้นไป

(3) ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

(4) อายุราชการ

☐ 1 - 5 ปี☐ 11 - 15 ปี☐ 6 - 10 ปี☐ 16 ปีขึ้นไป

(5) ความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาหรือสื่อการสอน

(เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เรียนจบสาขานี้โดยตรง☐ เคยได้รับการอบรมมา☐ เคยเรียนมาจากวิชาในสถานการศึกษา☐ เคยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากตำราและเอกสารต่าง ๆ☐ ไม่เคยศึกษามาเลยตอนที่ 2 สภาพและปริมาณของสื่อการสอน

โปรดตอบคำถามต่อไปนี้โดยการสำรวจสื่อแต่ละประเภทที่มีอยู่ในโรงเรียนของท่าน
รวมทั้งตรวจสอบภาพที่ใช้ได้ของสื่อนั้น ๆ ตามสภาพความเป็นจริง

สื่อการสอน	มี	ไม่มี	ถ้ามี		หน่วยนับ
			จำนวนทั้งหมด	ใช้ได้จำนวน	
ประเภทวัสดุ					
1. รูปภาพ					แผ่น
2. แผนภูมิ					แผ่น
3. แผนสถิติ					แผ่น
4. แผนภาพ					แผ่น

สื่อการสอน	มี	ไม่มี	ถ้ามี		หน่วยนับ
			จำนวนทั้งหมด	ใช้ได้จำนวน	
5. แผนที่					แผ่น
6. ลูกโลก					ลูก
7. ของจริง					ชิ้น, อัน
8. ของจำลอง					ชิ้น, อัน
9. ของตัวอย่าง					ชิ้น, อัน
10. กระเป๋าหนัง					แผ่น
11. แผ่นป้ายสำลี					แผ่น
12. แผ่นป้ายเหล็ก					แผ่น
13. ตู้ดนตรีทัศน์					ตู้
14. กระดาษทราย					อัน
15. จอฉาย					จอ
16. ป้ายนิเทศ					แผ่น
17. แผ่นโปร่งใส					แผ่น
18. แผ่นสไลด์					แผ่น
19. ภาพพลิก					ชุด
20. เทปคาสเซ็ท					ตลับ
21. ม้วนวิดีโอเทป					ม้วน

สื่อการสอน	มี	ไม่มี	ถ้ามี		หน่วยนับ
			จำนวนทั้งหมด	ใช้ได้จำนวน	
<u>ประเภทเครื่องมือ</u>					
1. เครื่องฉายสไลด์					เครื่อง
2. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ					เครื่อง
3. เครื่องฉายภาพพื้นแสง					เครื่อง
4. เครื่องขยายเสียง					เครื่อง
5. เครื่องบันทึกเสียงหรือวิทยุเทป					เครื่อง
6. เครื่องรับวิทยุ					เครื่อง
7. เครื่องรับโทรทัศน์					เครื่อง
8. เครื่องเล่นวิดีโอเทป					เครื่อง
<u>ประเภทเทคนิคหรือกิจกรรม</u>					
1. ชุดการสอน					ชุด
2. บทเรียนโปรแกรม					เรื่อง
3. ชุดแสดงการสาธิต					ชุด
4. ชุดทดลอง					ชุด
5. ชุดแสดงนิทรรศการ					ชุด
6. ชุดการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป					ชุด
7. เครื่องช่วยสอน					เครื่อง
8. ชุดสไลด์สำเร็จรูป					ชุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน

โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องตามความเห็นของท่าน

ช่องที่ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ช่องที่ 4 หมายถึง เห็นด้วย

ช่องที่ 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ

ช่องที่ 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ช่องที่ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน

ข้อความ	5	4	3	2	1
1. ควรจัดให้มีศูนย์ผลิตสื่อการสอนในโรงเรียน					
2. ✓ ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการสอนให้เพียงพอ					
3. ควรมีผู้ชำนาญด้านสื่อการสอนเพื่อให้ความช่วยเหลือแนะนำ ครูในการผลิตสื่อ					
4. โรงเรียนควรมีผู้ช่วยหรือฝ่ายผลิตสื่อการสอน					
5. ✓ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการผลิตสื่อที่จำเป็น					
6. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการผลิตสื่อทั่วไป					
7. ✓ ควรจัดพิมพ์เอกสารเกี่ยวกับการผลิตสื่อเผยแพร่แก่ครู					
8. ✓ ควรมีการวางแผนหรือโครงการในการผลิตสื่อให้พร้อม ตั้งแต่ก่อนเปิดภาคเรียนต้น ในปีการศึกษานั้น ๆ					
9. ✓ ควรมีการประเมินผลการผลิตสื่อการสอนของครูทุกภาคเรียน					
10. ควรให้ครูเตรียมการสอนโดยเน้นการจัดหาหรือผลิตสื่อ ควบคู่ไปกับการบันทึกการสอน					
11. ควรจัดหาวัสดุและเครื่องมือในการผลิตสื่อให้เพียงพอ					

นอกจากนี้ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนอย่างไรบ้าง
โปรดเสนอแนะ

.....

.....

.....

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

ข้อความ	5	4	3	2	1
1. ควรจัดให้มีศูนย์บริการสื่อการสอนในโรงเรียน					
2. ควรจัดให้มีห้องหรือสถานที่สำหรับการใช้สื่อโดยเฉพาะ					
3. ควรจัดหาสื่อการสอนให้เพียงพอกับความต้องการของครู					
4. ควรมีการวางแผนการใช้สื่อการสอนระยะยาวเพื่อดำเนิน การอย่างต่อเนื่อง					
5. ควรมีการวางแผนการใช้สื่อการสอนระยะสั้น โดยกำหนด ขั้นตอนดำเนินงานและทรัพยากรที่ต้องใช้อย่างละเอียด					
6. ควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการสอนในโรงเรียนเพื่อให้คำ แนะนำช่วยเหลือครูในการใช้สื่อการสอน					
7. ควรมีการจัดฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการใช้สื่อที่จำเป็น					
8. ควรมีการจัดฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการใช้สื่อทั่วไป					
9. ควรจัดให้มีวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ข่าวสารด้านสื่อ การสอนหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครู อยู่เสมอ					

ข้อความ	5	4	3	2	1
10. ความรู้การสรุปและประเมินผลการใช้สื่อการสอนของครู ทุกภาคเรียน					
11. โรงเรียนควรมีฝ่ายซ่อมบำรุงสื่อการสอน					

นอกจากนี้ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนอย่างไรบ้าง
โปรดเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ทำให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัย

แบบสอบถามชุดที่ 2

สำหรับครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน

เรื่อง การสำรวจสภาพ ปัญหา และความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครู
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

แบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 สภาพเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน
- ตอนที่ 3 ปัญหาในการผลิตและการใช้สื่อการสอน
- ตอนที่ 4 ความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการสอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงใน [] หน้าข้อความที่เกี่ยวกับตัวท่านตามความเป็นจริง

(1) เพศ

[] ชาย

[] หญิง

(2) อายุ

[] ไม่เกิน 30 ปี

[] 31 - 40 ปี

[] 41 - 50 ปี

[] 50 ปีขึ้นไป

(3) สถานภาพปัจจุบัน

[] ครูฝ่ายวิชาการ

[] ครูปฏิบัติการสอน

(4) ระดับการศึกษา

- ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ☐ ปริญญาตรี
- ☐ ปริญญาโท
- ☐ ปริญญาเอก

(5) อายุราชการ

- [] 1 - 5 ปี [] 11 - 15 ปี
[] 6 - 10 ปี [] 16 ปีขึ้นไป

(6) ความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาหรือสื่อการสอน

(เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียนจบสาขานี้โดยตรง
- ☐ เคยได้รับการอบรมมา
- ☐ เคยเรียนมาบางวิชาในสถาบันการศึกษา
- ☐ เคยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากตำราและเอกสารต่าง ๆ
- ☐ ไม่เคยศึกษามาเลย

ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน

โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องตามระดับที่ท่านปฏิบัติตามน้อยตามสภาพความเป็นจริง

ช่องที่ 5 หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ช่องที่ 4 หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติในระดับมาก
ช่องที่ 3 หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติในระดับปานกลาง
ช่องที่ 2 หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติในระดับน้อย
ช่องที่ 1 หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

1. สภาพการณ์ปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน

ข้อความ	5	4	3	2	1
1. ผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง					
2. ผลิตสื่อการสอนร่วมกับเพื่อนครู					
3. ช่วยกันผลิตสื่อการสอนร่วมกับนักเรียน					
4. ใช้จ่ายเงินส่วนตัวซื้อวัสดุมาผลิตสื่อ					
5. ใช้วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นมาผลิตสื่อการสอน					
6. ใช้วัสดุที่ทางโรงเรียนจัดหา มาผลิตสื่อ					
7. วางแผนการผลิตสื่อไว้ล่วงหน้า					
8. ผลิตสื่อการสอนในเวลาราชการ					
9. ผลิตสื่อการสอนนอกเวลาราชการ					
10. ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสื่อ					

2. สภาพการณ์ปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

ข้อความ	5	4	3	2	1
1. ใช้สื่อการสอนที่ผลิตขึ้นเอง					
2. ใช้สื่อการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียน					
3. ใช้สื่อการสอนที่ยืมมาจากแหล่งบริการอื่น					
4. ใช้สื่อการสอนในการนำเข้าสู่บทเรียน					
5. ใช้สื่อการสอนในการอธิบายเนื้อหาบทเรียน					
6. ใช้สื่อการสอนในการสรุปบทเรียน					
7. ทดลองการใช้สื่อการสอนก่อนนำไปสอนจริง					
8. นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน					
9. จัดกิจกรรมขึ้นภายใต้หลักการใช้สื่อการสอนเช่นการ อภิปราย การทำรายงาน เป็นต้น					
10. ตัดสินใจเลือกใช้สื่อการสอนด้วยตนเอง					
11. ได้รับคำแนะนำในการเลือกใช้สื่อการสอน					

ตอนที่ 3 ปัญหาในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน

โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องตามที่ท่านเห็นว่าเกิดปัญหากับท่านมากน้อยตามสภาพเป็นจริงที่ท่านประสบอยู่

ช่องที่ 5 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

ช่องที่ 4 หมายถึง มีปัญหามาก

ช่องที่ 3 หมายถึง มีปัญหามากกลาง

ช่องที่ 2 หมายถึง มีปัญหาน้อย

ช่องที่ 1 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

1. ปัญหาในการผลิตสื่อการสอน

ข้อความ	5	4	3	2	1
1. โรงเรียนมีงบประมาณน้อยไม่เพียงพอในการจัดซื้อวัสดุ มาผลิตสื่อการสอน					
2. ขาดผู้แนะนำและให้ความรู้ในการผลิตสื่อการสอน					
3. ท่านมีภาระในการสอนมากทำให้ไม่มีเวลาในการผลิต สื่อการสอน					
4. ขาดความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน					
5. มีความลำบากในการหาวัสดุมาผลิตสื่อการสอน					
6. อุปกรณ์หรือเครื่องมือในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ					
7. ขาดสถานที่ที่เหมาะสมในการผลิตสื่อ					
8. ขาดทักษะและประสบการณ์ในการผลิตสื่อการสอน					
9. ไม่มั่นใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพสื่อที่ผลิตขึ้น					

ข้อความ	5	4	3	2	1
10. ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร					
11. ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ)					

2. ปัญหาในการใช้สื่อการสอน

ข้อความ	5	4	3	2	1
1. โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อยไม่เพียงพอต่อการใช้					
2. ขาดผู้แนะนำในการใช้สื่อการสอน					
3. หาสื่อที่ตรงกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่จะสอนได้ยาก					
4. ไม่มีเวลาในการเตรียมการใช้สื่อการสอน					
5. ขาดทักษะและประสบการณ์ในการใช้สื่อการสอน					
6. กลัวว่าสื่อการสอนจะชำรุดเสียหาย					
7. สภาพของสถานที่ไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อ					
8. ตัดสินใจเลือกใช้สื่อการสอนไม่ได้					
9. เกิดความยุ่งยากในการค้นหาสื่อที่มีอยู่					
10. เกิดความยุ่งยากและเสียเวลาในการเคลื่อนย้ายสื่อ					
11. ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ)					

ตอนที่ 4 ความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการสอน

โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องตามความต้องการมากน้อยของท่าน

ช่องที่ 5 หมายถึง ต้องการในระดับมากที่สุด

ช่องที่ 4 หมายถึง ต้องการในระดับมาก

ช่องที่ 3 หมายถึง ต้องการในระดับปานกลาง

ช่องที่ 2 หมายถึง ต้องการในระดับน้อย

ช่องที่ 1 หมายถึง ต้องการในระดับน้อยที่สุด

1. ความต้องการในการผลิตสื่อการสอน

ข้อความ	5	4	3	2	1
1. ควรจัดให้มีศูนย์ผลิตสื่อการสอนในโรงเรียน					
2. ต้องการหนังสือคู่มือในการผลิตสื่อการสอน					
3. ต้องการเครื่องมือในการผลิตสื่อ เช่น คัดเตอร์ กรรไกร ฯลฯ อย่างเพียงพอ					
4. ต้องการวัสดุสิ้นเปลือง เช่น กระดาษ สี ฯลฯ ให้เพียงพอตามความต้องการ					
5. จัดให้มีสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับผลิตสื่อการสอน					
6. จัดพิมพ์เอกสารเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนออก เผยแพร่แก่ครู					
7. ต้องการให้มีผู้ช่วยผลิตสื่อหรือฝ่ายผลิตสื่อการสอน					
8. ต้องการให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน ที่จำเป็น					
9. ต้องการให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนทั่วไป					

ข้อความ	5	4	3	2	1
10. ควรจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนให้เพียงพอ					
11. ต้องการความรู้ในการผลิตสื่อการสอนจากวัสดุราคาเยา และวัสดุในท้องถิ่น					
12. ความต้องการอื่น ๆ (โปรดระบุ)					

2. ความต้องการเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

ข้อความ	5	4	3	2	1
1. จัดให้มีศูนย์บริการสื่อการสอนในโรงเรียน					
2. โรงเรียนควรมีสื่อการสอนที่จำเป็นอย่างเพียงพอ					
3. ต้องการให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนที่จำเป็น					
4. ต้องการให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนทั่วไป					
5. ต้องการสถานที่โดยเฉพาะสำหรับการใช้สื่อ					
6. ต้องการผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน					
7. ผู้บริหารควรสนับสนุนและส่งเสริมการใช้สื่อการสอนให้มาก					
8. ต้องการเพิ่มทักษะในการใช้สื่อการสอน					
9. ควรจัดให้มีวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการความรู้ด้าน สื่อการสอน หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ แก่ครูอยู่เสมอ					

ข้อความ	5	4	3	2	1
10. ต้องการความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้สื่อประเภท เครื่องฉาย เช่น เครื่องฉายสไลด์ เป็นต้น					
11. โรงเรียนควรมีฝ่ายซ่อมบำรุงสื่อการสอน					
12. ความต้องการอื่น ๆ (โปรดระบุ)					
.....					

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายสวัสดิ์

เกิดวันที่ 19 เดือน สิงหาคม

สถานที่เกิด

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2521

พ.ศ. 2523

พ.ศ. 2525

พ.ศ. 2528

พ.ศ. 2533

ชื่อสกุล วันงูงา

พุทธศักราช 2504

อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

บ้านเลขที่ 61 หมู่ 1 ตำบลเมืองทุ่ง

อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45130

อาจารย์ 1

โรงเรียนบ้านฆ้องขาราม สปอ. สุวรรณภูมิ

สปจ. ร้อยเอ็ด 45130

มศ.3 จากโรงเรียน ช. ประดิษฐ์วิทยา

ป.กศ. จากวิทยาลัยครูบุรีรัมย์

พม. ศึกษาด้วยตนเอง

คบ. (เทคโนโลยีทางการศึกษา) จากวิทยาลัยครู

มหาสารคาม

กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา) จากมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การสำรวจสภาพ ปัญหา และความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครู
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

บทคัดย่อ
ของ
สวัสดี วันงูงา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา
กรกฎาคม 2533

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อที่จะทราบถึงสภาพ ปัญหาและความต้องการ ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิต และการใช้สื่อการสอน ของครูโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งแยกเป็นครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ จำนวน 117 คน ครูฝ่าย วิชาการโรงเรียน จำนวน 117 คน และครูปฏิบัติการสอน จำนวน 117 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 351 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับครูใหญ่หรือ อาจารย์ใหญ่ ชุดที่ 2 สำหรับครูฝ่ายวิชาการและครูปฏิบัติการสอน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สื่อการสอนที่โรงเรียนมีมากที่สุด ประเภทวัสดุได้แก่ แผนที่ ประเภทเครื่องมือ ได้แก่ เครื่องรับวิทยุ ประเภทกิจกรรมได้แก่ชุดการสอน
2. ครูผลิตสื่อการสอนจากวัสดุที่ทางโรงเรียนจัดหามาเป็นส่วนมาก
3. ครูส่วนมากตัดสินใจใช้สื่อการสอนด้วยตนเอง และใช้สื่อการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียน
4. ครูมีปัญหในการผลิตสื่อเพราะงบประมาณมีน้อย และมีภาระในการสอนมาก ทำให้ ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ
5. ครูมีปัญหในการใช้สื่อคือ โรงเรียนมีสื่อการสอนน้อยไม่เพียงพอต่อการใช้และหา สื่อที่ตรงกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่จะสอนได้ยาก
6. ครูต้องการงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนอย่างเพียงพอ
7. ครูต้องการให้มีสื่อการสอนที่จำเป็นในโรงเรียนอย่างเพียงพอ และต้องการให้มี วารสาร สิ่งพิมพ์ที่ช่วยให้ข่าวสารความรู้ทางด้านสื่อการสอน และเทคโนโลยีใหม่ ๆ

8. คุรุมีความเห็นเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนว่าควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการสอนให้เพียงพอและควรจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อที่จำเป็น

9. คุรุมีความเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนว่าควรจัดหาสื่อการสอนให้เพียงพอกับความต้องการ และควรจัดให้มีศูนย์บริการสื่อการสอนในโรงเรียน

A SURVEY OF THE STATUS, PROBLEMS AND NEEDS IN THE INSTRUCTIONAL MEDIA
PRODUCTION AND UTILIZATION OF ELEMENTARY TEACHERS
UNDER THE JURISDICTION OF ROJET PROVINCIAL
ELEMENTARY EDUCATION OFFICE

•
AN ABSTRACT

BY

SAWAT WANPHUNGA

•
Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Technology
at Srinakharinwirot University

July 1990
•

The purpose of this study was to investigate the status, problems, needs and Suggestions in instructional media production and utilization of elementary teachers under the jurisdiction of Roi et Provincial Elementary Education Office.

The sample of this study were 117 principals, 117 academic teachers and 117 teachers under the jurisdiction of Roi et Provincial Elementary Education Office.

The research tools instrument were two questionnaires, the one for the principals and another one for academic teachers and teachers.

The data were analyzed by using Percentage, Arithmetic mean and Standard deviation.

The findings were as follows :

1. The media which most available were maps, the equipment was radio receiver and the activity were instructional modules.
2. Most teachers produced instructional media from school provided materials.
3. Most teachers decided by themselves in using school available instructional media.
4. The teachers media production problem were insufficient budgets, and less time to product the media.
5. The teachers needed utilization were insufficient instructional media and difficulty in finding the suitable media.
6. The teachers needed sufficient budget for instructional media production.

7. The teachers needed sufficient instructional media, documents and information on media and new technology.

8. For media production, the teachers suggested that the sufficient budget provided for instructional media production and also the training in media production.

9. For instructional media utilization, the teachers suggested that the sufficient instructional provided and media service center established.